

**JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO KONKURENCE**

Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

T: 01 478 35 97

F: 01 478 36 08

E: gp.avk@gov.si

www.varstvo-konkurence.si

Številka: 3062-7/2018-47

Datum: 17. 12. 2018

Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence, Dunajska 58, 1000 Ljubljana, (v nadaljevanju: Agencija), izdaja v senatu, ki ga sestavljajo Andrej Matvoz kot predsednik senata ter dr. Aleš Kuhar, mag. Karla Pinter, Franci Pušenjak in Andrej Prah kot člani senata, na podlagi 12. in 12.o člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence¹ (v nadaljevanju: ZPOmK-1), v postopku ugotavljanja kršitve 6. člena ZPOmK-1, ki ga Agencija vodi pod opr. št. 3062-7/2018 zoper podjetja:

- Šola vožnje ALFA-B d.o.o., Novi trg 10, 8000 Novo mesto, ki ga zastopa direktor Franci Lamovšek (v nadaljevanju: ALFA-B d.o.o.),
- POSAVC storitve, trgovina in posredovanje d.o.o., Levstikova ulica 2A, 8250 Brežice, ki ga zastopa direktor Janez Vogrinc (v nadaljevanju: POSAVC d.o.o.),
- TURIZEM, PREVOZI, AVTOŠOLA PRAH SEVNICA, ANTON PRAH s.p., Naselje heroja Maroka 29, 8290 Sevnica, ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki d.o.o., Barjanska cesta 3, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ANTON PRAH s.p.),
- SELKO D.M.T.R., poslovno svetovanje, izobraževanje in usposabljanje d.o.o., Bukošek 2, 8250 Brežice, ki ga zastopata direktorja Darja Selko in Rok Selko (v nadaljevanju: SELKO d.o.o.),
- TRGOVINA IN PIZZERIJA "PETRIŠIČ" – BOGDAN PETRIŠIČ s.p., Dednja vas 1, 8255 Pišece (v nadaljevanju: BOGDAN PETRIŠIČ s.p.),
- INTI PRAH, izobraževanje in usposabljanje d.o.o., Žadovinec 36, 8273 Leskovec pri Krškem, ki ga zastopa direktor Robert Mašera in po pooblastilu Odvetnik Urban Seničar, Ulica v Zadrže 1, 3240 Šmarje pri Jelšah (v nadaljevanju: INTI PRAH d.o.o.),

po uradni dolžnosti na nejavni seji dne 17. 12. 2018 naslednjo

I.

ODLOČBO

1. Podjetja:

- Šola vožnje ALFA-B d.o.o., Novi trg 10, 8000 Novo mesto,
- TURIZEM, PREVOZI, AVTOŠOLA PRAH SEVNICA, ANTON PRAH s.p., Naselje heroja Maroka 29, 8290 Sevnica,
- SELKO D.M.T.R., poslovno svetovanje, izobraževanje in usposabljanje d.o.o., Bukošek 2, 8250 Brežice,
- TRGOVINA IN PIZZERIJA "PETRIŠIČ" – BOGDAN PETRIŠIČ s.p., Dednja vas 1, 8255 Pišece,

¹ Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 Odl.US: U-I-40/12-31, 63/13-ZS-K, 33/14, 76/15 in 23/17.

- POSAVC storitve, trgovina in posredovanje d.o.o., Levstikova ulica 2A, 8250 Brežice,

so se vsaj od dne 1. 5. 2018 do dne izdaje te odločbe sporazumevala oziroma usklajeno ravnala pri določanju cene za uro vožnje praktičnega usposabljanja za pridobitev voznškega dovoljenja vozil kategorije A, A1, A2, AM ter B na območju Izpitnega centra Krško-Brežice (v nadaljevanju: IC Krško) tako, da so istočasno oziroma v krajšem časovnem obdobju, in sicer med dnem 1. 5. 2018 in dnem 25. 5. 2018, določila enake oziroma podobne cene za uro vožnje praktičnega usposabljanja za prej navedene kategorije, kar predstavlja omejevalni sporazum oziroma usklajeno ravnanje, katerega cilj je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na ozemlju Republike Slovenije ter s tem kršitev 6. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence.

2. Podjetja, navedena v točki 1 izreka te odločbe, morajo, kolikor tega še niso storila, s kršitvijo nemudoma prenehati.
3. Med postopkom niso nastali posebni stroški.
4. Izrek odločbe se objavi na spletni strani Agencije.

in

II.

S K L E P

1. Postopek opr. št. 3062-7/2018 se v delu, ki se nanaša na podjetje INTI PRAH, izobraževanje in usposabljanje d.o.o., Žadovinek 36, 8273 Leskovec, pri Krškem, ustavi.
2. Med postopkom niso nastali posebni stroški.
3. Izrek sklepa se objavi na spletni strani Agencije.

O b r a z l o ž i t e v

I. PODJETJA, ZOPER KATERA SE VODI POSTOPEK

1. Podjetje ALFA-B d.o.o. je bilo ustanovljeno dne 22.10.2012 kot družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Osnovna dejavnost podjetja ALFA-B d.o.o. je dejavnost voznških šol, druge dejavnosti pa so medkrajevni potniški promet, cestni tovorni promet ter dajanje tovornjakov in lahkih motornih vozil v najem in zakup. Direktor podjetja ALFA-B d.o.o. je trenutno Franci Lamovšek². Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM, B, C, D, D1, BE in CE opravlja od dne 8.3.2013, za kategorijo F pa od dne 13.5.2015.³

² Sodni register Slovenije.

³ Dokument št. 3062-7/2018-19.

2. Podjetje POSAVC d.o.o. je bilo ustanovljeno dne 3.9.1999 kot družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Osnovna dejavnost podjetja POSAVC d.o.o. je posredovanje začasne delovne sile. Direktor podjetja POSAVC d.o.o. je trenutno Janez Vogrinc⁴. Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije B in B1 opravlja od dne 22.6.2004, za kategorije A, A1, A2, AM, C, C1, CE, BE pa od 8.10.2004 ter za kategorije D, DE in F od dne 14.3.2014.⁵
3. Podjetje ANTON PRAH s.p. je bilo ustanovljeno dne 27.5.1994 kot samostojni podjetnik posameznik (s.p.). Osnovna dejavnost podjetja ANTON PRAH s.p. je dejavnost medkrajevnega in drugega cestnega potniškega prometa. Zastopnika podjetja ANTON PRAH s.p. sta trenutno Anton Prah in prokurist Jože Prah⁶. Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM, B, C, E in H opravlja od dne 20.9.2000, za kategorijo BE od dne 15.1.2001. Na podlagi zakonske zahteve po pridobitvi novih odločb o vpisu v register avtošol⁷ je bila podjetju ANTON PRAH s.p. dne 15.5.2006 izdana odločba o vpisu v register avtošol, iz katere izhaja, da ANTON PRAH s.p. opravlja storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM, B, C, D, D1, BE in CE od tega dne, za kategorijo F pa od dne 27.11.2008.⁸
4. Podjetje SELKO d.o.o. je bilo ustanovljeno dne 15.3.2012 kot družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Osnovna dejavnost podjetja SELKO d.o.o. je izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje. Direktorja podjetja SELKO d.o.o. sta Darja Selko in Rok Selko, prokurist pa je Marjan Selko⁹. Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM in B opravlja od 10.2.2014.¹⁰
5. Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je bilo ustanovljeno dne 31.2.2003 kot samostojni podjetnik posameznik (s.p.). Osnovna dejavnost podjetja je trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah, pretežno z živili. Dejavnost voznških šol izvaja preko podružnice oziroma poslovne enote Avtošola "Petrišič"-Bogdan Petrišič s.p., cesta Bratov Milavcev 12, 8250 Brežice¹¹. Zastopnik podjetja je trenutno Bogdan Petrišič¹². Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM, B, C, in CE opravlja od 15.5.2008, za kategoriji BE in F pa od 14.5.2012.¹³
6. Podjetje INTI PRAH d.o.o. je bilo ustanovljeno dne 18.4.1995 kot družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Osnovna dejavnost podjetja INTI PRAH d.o.o. je izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje¹⁴. Zastopnika podjetja sta trenutno prokurist Leopold Prah in direktor Robert Mašera¹⁵. Storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita za kategorije A, A1, A2, AM, B, B1, C, C1, BE, CE opravlja od 2.4.2014, za kategorijo D pa opravlja le storitve usposabljanja za teoretični del (CPP)¹⁶. Iz registra šol vožnje izhaja, da je podjetje registrirano za kategorije A, A1, A2, AM in B od 4.2.2014, za kategorije C, D, D1, BE, CE od 9.6.2014.¹⁷

⁴ Sodni register Slovenije.

⁵ Dokument št. 3062-7/2018-17.

⁶ Poslovni register Slovenije.

⁷ 264. člen Zakona o varnosti cestnega prometa, Uradni list RS št. 35/05

⁸ Dokument št. 3062-7/2018-18.

⁹ Sodni register Slovenije.

¹⁰ Dokument št. 3062-7/2018-14.

¹¹ Poslovni register Slovenije.

¹² Poslovni register Slovenije.

¹³ Dokument št. 3062-7/2018-15.

¹⁴ Poslovni register Slovenije.

¹⁵ Sodni register Slovenije.

¹⁶ Dokument št. 3062-7/2018-16.

¹⁷ Register šol vožnje in pooblaščenih organizacij (<https://rpo.avp-rs.si/Register.aspx>)

7. Navedena podjetja so skladno z Zakonom o gospodarskih družbah¹⁸ organizirana kot družbe z omejeno odgovornostjo oziroma kot samostojni podjetniki posamezniki in opravljajo gospodarsko dejavnost na trgu. Vsa podjetja opravljajo storitve usposabljanja za praktični in teoretični del (CPP) voznškega izpita proti plačilu na trgu. Tako predstavljajo podjetja v smislu določbe 3 člena ZPOmK-1 in se za njih uporabljajo določbe ZPOmK-1.

II. OPIS POSTOPKA

8. Agencija je dne 21.5.2018 prejela prijavo anonimnega prijavitelja¹⁹, v kateri slednji navaja, da naj bi se izbrane avtošole na območju IC Krško v gostilni Pacifik uskladile glede cen ure vožnje ter za morebitne kršitve tega dogovora določile tudi kazni.
9. Dne 12.6.2018 je Agencija opravila sestanek pri podjetju Trgomoto v Krškem, o čemer je sestavila uradni zapisnik²⁰.
10. Dne 19.6.2018 je Agencija na avtošole na območju IC Krško naslovila zahteve za posredovanje podatkov²¹. Agencija je prejela odgovor podjetja VARDIČ IVO s.p. dne 27.6.2018²², podjetja SELKO d.o.o. dne 2.7.2018²³, podjetja BOGDAN PETRIŠIČ s.p. dne 2.7.2018²⁴, podjetja INTI PRAH d.o.o. dne 2.7.2018²⁵ in dne 7.8.2018²⁶ ter dne 9.8.2018²⁷, podjetja POSAVC d.o.o. dne 2.7.2018²⁸, podjetja ANTON PRAH s.p. dne 3.7.2018²⁹ in dne 9.8.2018³⁰, podjetja ALFA-B d.o.o. dne 3.7.2018³¹ ter podjetja JURIJ KUČIČ s.p. dne 6.7.2018³². Dne 26.7.2018 je Agencija pri izbranih avtošolah opravila sestanke, o čemer je sestavila zapisnike³³.
11. Agencija je dne 20.8.2018 zoper stranke postopka uvedla postopek ugotavljanja kršitve 6. člena ZPOmK-1³⁴ ter izveček tega sklepa v skladu z zakonskimi določili objavila na spletni strani Agencije in obenem pozvala vse osebe, da Agenciji pošljejo podatke, ki bi lahko bili pomembni za odločitev³⁵. Agencija v zvezi z navedeno objavo ni prejela nobenih informacij.
12. Dne 8.10.2018 je Agencija izdala povzetek relevantnih dejstev (v nadaljevanju: PRD)³⁶, ki ga je vsem strankam postopka vročila 11.10.2018, kar je razvidno iz podpisanih vročilnic. Agencija je dne 2.11.2018 prejela izjavo o PRD podjetja SELKO d.o.o.³⁷ Izjavo o PRD podjetja ALFA-B d.o.o. je Agencija prejela dne 5.11.2018.³⁸ Dne 6.11.2018 je Agencija prejela izjave o PRD od

¹⁸ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17; v nadaljevanju: ZGD

¹⁹ Dokument št. 3062-7/2018-1

²⁰ Dokument št. 3062-7/2018-2

²¹ Dokumenti št. 3062-7/2018-3 – 3062-7/2018-10 in dokument št. 3062-7/2018-25 ter dokument št. 3062-7/2018-26

²² Dokument št. 3062-7/2018-11.

²³ Dokument št. 3062-7/2018-14.

²⁴ Dokument št. 3062-7/2018-15.

²⁵ Dokument št. 3062-7/2018-16.

²⁶ Dokument št. 3062-7/2018-27.

²⁷ Dokument št. 3062-7/2018-28.

²⁸ Dokument št. 3062-7/2018-17.

²⁹ Dokument št. 3062-7/2018-18.

³⁰ Dokument št. 3062-7/2018-29.

³¹ Dokument št. 3062-7/2018-19.

³² Dokument št. 3062-7/2018-20. Podjetje JURIJ KUČIČ s.p. je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov pojasnilo, da je dne 10.7.2017 Javni agenciji za varnost prometa posredovalo vlogo za izbris iz registra šol voženj. Iz registra šol voženj izhaja, da podjetje JURIJ KUČIČ s.p. ni več vpisano v register šol voženj (<https://rpo.avp-rs.si/Register.aspx>).

³³ Dokumenti št. 3062-7/2018-24-A, št. 3062-7/2018-24-B in št. 3062-7/2018-24-C ter št. 3062-7/2018-24-D v povezavi z dokumenti št. 3062-7/2018-21, št. 3062-7/2018-22 in št. 3062-7/2018-23.

³⁴ Dokument št. 3062-7/2018-30.

³⁵ Dokument št. 3062-7/2018-32.

³⁶ Dokument št. 3062-7/2018-33.

³⁷ Dokument št. 3062-7/2018-35.

³⁸ Dokument št. 3062-7/2018-36.

podjetj INTI PRAH d.o.o.³⁹, BOGDAN PETRIŠIČ s.p.⁴⁰ in ANTON PRAH s.p.⁴¹ Dne 7.11.2018 pa je Agencija prejela zaupno⁴² in nezaupno⁴³ različico izjave o PRD podjetja POSAVC d.o.o. Ostale stranke postopka nezaupnih različic izjav niso posredovale, niti se niso sklicevale na zaupnost podatkov.

13. Agencija je od podjetja ANTON PRAH s.p. skupaj z izjavo o PRD dne 6.11.2018 prejela predlog zavez za odpravo stanja iz katerega izhaja verjetnost kršitve določbe 6. člena ZPOMK-1. Predlagane zaveze je senat Agencije dne 19.11.2018 kot neprimerne zavrnil.⁴⁴

II.1. O ZAVRNITVI DOKAZNIH PREDLOGOV

14. Agencija uvodoma pojasnjuje, da je upoštevala vse dokazne predloge, razen tistih, ki jih je izrecno zavrnila.
15. Podjetje ANTON PRAH s.p. je odgovor na zahtevo za posredovanje podatkov in v izjavi o PRD kot dokaz predlagalo zaslišanje stranke (izjava stranke), ki bi naj vedela povedati o razlogih za dvig cen. Podjetje ALFA-B d.o.o. pa je predlagalo zaslišanje priče, njihovega zaposlenega Bernarda Pintariča, ki bi naj vedel povedati o razlogih podražitve cen pri ostalih naslovnih odločbe.
16. Agencija ni izvedla dokaza z zaslišanjem stranke ANTONA PRAHA s.p., saj je le-to nepotrebno, ker je dejansko stanje dovolj razjasnjeno. Agencija najprej poudarja, da je v skladu s 188. členom ZUP izjava stranke subsidiaren dokaz, ki pride v poštev, če za ugotovitev nekega dejstva ni dovolj drugih dokazov. Agencija še dodaja, da je v skladu z 21. členom ZPOMK-1 postopek pred Agencijo praviloma pisen. Zato je Agencija v skladu z drugim odstavkom 164. člena ZUP⁴⁵ in prvim odstavkom 165 člena ZUP⁴⁶, v PRD pozvala stranke postopka naj v primeru, da predlagajo izvedbo dokazov, ki jih je potrebno izvesti na ustni obravnavi, predložijo pisne izjave prič, na podlagi katerih bo mogoče oceniti, ali je izvedba ustne obravnave potrebna.⁴⁷ Ker nobena stranka tega ni predložila, in ker je Agencija mnenja, da je dejansko stanje dovolj razjasnjeno, je dokazni predlog zavrnila. Dodatno je treba pojasniti še, da v kolikor poda izjavo zakoniti zastopnik, gre za izjavo pravne osebe. Ta je podala izjavo v obliki izjave o PRD, zato je zaslišanje nepotrebno tudi iz tega razloga in je treba dokazni predlog zavrniti tudi iz navedenega razloga.⁴⁸
17. Ker podjetje ALFA-B d.o.o. v skladu z pozivom v izjavi o PRD ni predložilo pisne izjave prič Bernarda Pintariča, čeprav je bilo o tej možnosti izrecno obveščeno v PRD, in ker je dejansko stanje dovolj razjasnjeno, je Agencija zavrnila tudi dokazni predlog podjetja ALFA-B d.o.o. Agencija še dodaja, da dokazni predlog podjetja ALFA-B d.o.o. niti ni potreben, saj z zaslišanjem zaposlenega pri podjetju ALFA-B d.o.o. ni mogoče dokazovati razlogov povišanja cen storitev ostalih strank postopka. Podjetje se je imelo moč izjaviti o vseh dejstvih in dokazih, pomembnih za odločitev, saj je Agencija vsem strankam postopka posredovala PRD. Če določena stranka postopka svoje pravice ni učinkovito izvršila, pa to ne more biti razlog, da

³⁹ Dokument št. 3062-7/2018-39.

⁴⁰ Dokument št. 3062-7/2018-38.

⁴¹ Dokument št. 3062-7/2018-37.

⁴² Dokument št. 3062-7/2018-41.

⁴³ Dokument št. 3062-7/2018-42.

⁴⁴ Dokument št. 3062-7/2018-43.

⁴⁵ Ki določa, da se kot dokaz lahko uporabi vse, kar je primerno za ugotavljanje stanja zadeve in kar ustreza posameznemu primeru.

⁴⁶ Ki določa, da o tem, ali je treba kakšno dejstvo dokazovati ali ne, odloča uradna oseba, ki vodi postopek, in sicer glede na to, ali utegne to dejstvo vplivati na odločitev o zadevi.

⁴⁷ Navedeno potrjuje tudi sodba in sklep Upravnega sodišča RS opr. št. I U 930/2017-64 z dne 19.6.2018.

⁴⁸ Sodba in sklep Upravnega sodišča RS opr. št. I U 930/2017-64 z dne 19.6.2018, točka 248.

Agencija izvaja te dokaze sedaj, ko je dejansko stanje v celoti in popolnoma ugotovljeno oziroma razjasnjeno.

II.2. O ZAVRNITVI PREDLAGANIH ZAVEZ PODJETJA ANTON PRAH s.p.

18. V 39. členu ZPOmK-1 je določeno, da lahko podjetje, proti kateremu se vodi postopek, predlaga zaveze, s katerimi se odpravi stanje, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določbe 6 člena ZPOmK-1. Če predlagane zaveze ne zadoščajo za odpravo stanja, iz katerega izhaja verjetnost kršitve določb 6 člena ZPOmK-1, Agencija o tem pisno obvesti podjetje, ki je zaveze predlagalo.

Podjetje ANTON PRAH s.p. je v izjavi o PRD predlagalo naslednje zaveze:

- Naročiti izdelavo elaborata ekonomske analize poslovanja in tržnih razmer, katere rezultat bo ugotoviti primerno ceno za ponujanje svojih storitev na relevantnem trgu.
 - Po pridobitvi elaborata sprejeti nov cenik, ki bo obdržal ugotovitve naročenega elaborata.
 - Do sprejema novega cenika vrniti cene na stanje kot so bile pred 1.5.2018.
19. Glede predlaganih zavez Agencija ugotavlja, da jih je podjetje ANTON PRAH s.p. predložilo pravočasno. Vendar Agencija poudarja, da ima pri sprejemu zavez diskrecijsko pravico in da ni zavezana sprejeti predlaganih zavez⁴⁹, temveč to lahko stori⁵⁰.
20. Tako kot Komisija⁵¹, tudi Agencija meni, da zaveze v primeru najhujših kršitev konkurenčnopравnih pravil, kot so t.i. skrivni karteli, niso primerne.⁵² V primeru kartelov namreč ne obstajajo nobene zaveze, ki bi omogočale rešitev obstoječega konkurenčnopравnega problema. V takih primerih je za prenehanje protikonkurenčnega ravnanja naložitev denarne kazni edina primerna rešitev. Zato je Agencija dne 19.11.2018 predlagane zaveze zavrnila.

III. PRESOJA RAVNANJ Z VIDIKA PRAVIL KONKURENCE

III.1. PRISTOJNOST AGENCIJE

21. V skladu z 12. členom ZPOmK-1 je Agencija organ, ki je pristojen za nadzor nad izvajanjem določb ZPOmK-1 ter 101. in 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU)⁵³.
22. Agencija je postopek zoper stranke postopka uvedla na podlagi izkazane verjetnosti kršitve 6. člena ZPOmK-1 in ne na podlagi kršitve člena PDEU. Ker pa se vsebina 6. člena ZPOmK-1 ne razlikuje od vsebine 101. člena PDEU, se Agencija v odločbi sklicuje tudi na prakso Evropske komisije in evropskih sodišč. Morebitna odstopanja bodo posebej utemeljena.

⁴⁹ Grilc, P. et al, Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence s komentarjem (ZPOmK-1), GV Založba, Ljubljana, 2009, str. 398-399.

⁵⁰ Sodba Upravnega sodišča RS št. I U 1800/2013-29 z dne 10. 4. 2014, točka 35.

⁵¹ Dokument Komisije dostopen na http://ec.europa.eu/competition/antitrust/antitrust_manproc_3_2012_en.pdf, str. 178 ter na http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-189_en.htm

⁵² Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. Decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe, 13. uvodna izjava. Grilc, P., Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence s komentarjem, GV založba, 2009, str. 398.

⁵³ UL C št. 326 z dne 26. 10. 2012.

III.2. POJEM PODJETJA

III.2.1. Splošno

23. ZPOmK-1 v 1. točki 3. člena opredeljuje pojem podjetje kot subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost. Gospodarska dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu (2. točka 3. člena ZPOmK-1).
24. Subjekt konkurenčnega prava je torej podjetje, ki je ekonomski pojem in ni enak pojmu pravne osebe v gospodarskem ali davčnem pravu. Podjetje, ki je sodelovalo v kršitvi, tako ni nujno isti subjekt, kot je točno določena pravna oseba v skupini gospodarskih družb, čigar zastopniki so se udeleževali kartelnih sestankov.⁵⁴ Pojem podjetje ni opredeljen v PDEU, vendar evropska sodna praksa pojasnjuje, da so naslovniki 101 člena PDEU gospodarske enote, ki so vsaka zase enotna organizacija osebnih, opredmetenih in neopredmetenih elementov, ki trajno sledi določenemu gospodarskemu cilju, in so lahko soudeležene pri kršitvi iz te določbe (torej člena 101 PDEU).⁵⁵ Pojem podjetja torej označuje gospodarsko enoto z vidika predmeta zadevne kršitve.⁵⁶

III.2.2. Uporaba v konkretnem primeru

25. V predmetni zadevi Agencija ugotavlja, da so naslovniki te odločbe podjetja v smislu 6 člena ZPOmK-1. Podjetja ALFA-B d.o.o., POSAVC d.o.o., SELKO d.o.o. ter INTI PRAH d.o.o. so skladno z ZGD organizirana kot družbe z omejeno odgovornostjo, podjetji BOGDAN PETRIŠIČ s.p. in ANTON PRAH s.p. pa kot samostojna podjetnika posameznika. Navedena podjetja opravljajo gospodarsko dejavnost na trgu, saj opravljajo storitve usposabljanja za praktični oziroma teoretični del (CPP) voznškega izpita proti plačilu na trgu.

III.3. SPLOŠEN PREGLED GOSPODARSKE PANOGE, KI JE PREDMET POSTOPKA

26. Agencija uvodoma poudarja, da ji za potrebe dokazovanja v tem postopku očitanih kršitev ni treba natančno analizirati in opredeliti upoštevnega trga, saj so očitane kršitve že po svojem cilju omejevalne (imajo protikonkurenčni cilj), kar je pojasnjeno v razdelku III.4.3. Cilj ali učinek omejevanja konkurence. Glede na to, da so očitane kršitve že po svojem cilju omejevalne (imajo protikonkurenčni cilj), ima zato določitev upoštevnega trga bistveno manjši pomen kot sicer, ko predstavlja temeljno orodje za ugotavljanje stopnje in dosega konkurence ter tržne moči podjetij zaradi presoje prevladujočega položaja oziroma tržne koordinacije podjetij. Opredelitev upoštevnega trga je namreč bistvenega pomena v primerih, ko Agencija ugotavlja prevladujoči položaj v okviru presoje zlorabe prevladujočega položaja in pri presoji skladnosti koncentracije podjetij s pravili konkurence⁵⁷. V predmetni zadevi pa gre za sporazum in/ali usklajeno ravnanje med podjetji, katerega cilj je omejevanje konkurence.

⁵⁴ Odločba Komisije COM (2007) 5007 konč. z dne 29. novembra 2006 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva št. COMP/F/38.638 – butadienski kavčuk in emulzijski stiren-butadienski kavčuk), točka 333 obrazložitve in nasl.

⁵⁵ Sodbi Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Enichem Anic proti Komisiji, T-6/89, Recueil, str. II-1623, točka 235, in z dne 10. marca 1992 v zadevi Shell proti Komisiji, T-11/89, Recueil, str. II-757, točka 311.

⁵⁶ Sodba Sodišča z dne 12. julija 1984 v zadevi Hydrotherm Geratebau, 170/83, Recueil, str. 2999, točka 11, ter sodbi Sodišča prve stopnje z dne 29. junija 2000 v zadevi DSG proti Komisiji, T-234/95, Recueil, str. II-2603, točka 124, in z dne 15. septembra 2005 v zadevi DaimlerChrysler proti Komisiji, T-325/01, ZDl., str. II-3319, točka 85.

⁵⁷ Smiselno enako izhaja tudi iz točke 57 sodbe Upravnega sodišča RS št. I U 930/2017-64 z dne 19. 6. 2018.

27. Zaradi navedenega Agencija v nadaljevanju podaja opis zadevnega sektorja ter določa predmet, na katerega se predmetni sporazum oziroma usklajeno ravnanje nanaša, in sicer storitve šol vožnje oziroma praktičnega usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil na območju IC Krško
28. Pravila in pogoje za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil, pogoje za delovanje šol vožnje ter pravila in pogoje za opravljanje vozniškega izpita ureja Zakon o voznikih⁵⁸. V skladu z 28. členom ZVoz-1 opravljajo dejavnost usposabljanja kandidatov za voznike gospodarske družbe, javni in zasebni izobraževalni zavodi in druge pravne osebe zasebnega prava, samostojni podjetniki posamezniki, policija in vojska, ki izpolnjujejo pogoje, določene v zakonu in drugih predpisih (v nadaljevanju: šola vožnje). Šola vožnje sme začeti opravljati dejavnost usposabljanja kandidatov za voznike, ko jo javna agencija vpiše v register šol vožnje. V 62. členu ZVoz-1 določa kategorije vozil, in sicer so le-te razvrščene v kategorije AM, A1, A2, A, B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE ter F in G.
29. Določba 39. člena ZVoz-1 določa, da program usposabljanja kandidatov za voznike vsebuje teoretični in praktični del in v nadaljevanju opredeljuje vsakega od njiju. Natančneje je usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil urejeno v Pravilniku o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil,⁵⁹ in sicer tako teoretično usposabljanje (tečaj cestnoprometnih predpisov – CPP) kot praktično usposabljanje (vožnja motornih vozil). Pravilnik o šolah vožnje in vodenju registra šol vožnje⁶⁰ natančneje določa opremljenost in delo šol vožnje, potrebne evidence in dokumente pri delu šol vožnje, način označevanja vozil, na katerih se usposablja kandidati za voznike motornih vozil (v nadaljnjem besedilu: kandidati), pogoje, ki jih morajo izpolnjevati ta vozila in način označevanja vozil pri vožnji s spremljevalcem. Ta pravilnik določa tudi obliko, način in pogoje za vodenje registra šol vožnje.
30. Glede cenovne politike zakon v 25. točki 14. člena določa, da minister na podlagi enotnih ekonomskih normativov, ki jih pripravi Gospodarska zbornica Slovenije, določi najnižjo ceno učne ure usposabljanja kandidatov za voznike. Minister do izdaje te odločbe najnižje cene še ni določil, zato se cena učne ure usposabljanja kandidatov za voznike oblikuje prosto na trgu. Zakon pa določa parametre v okviru opravljanja izpita za voznike (npr. tarifa o določitvi cene izpitne ure vožnje, ki je določena s Tarifo o določitvi cene vozniškega izpita Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa ipd.).
31. Dejavnost oziroma panoga je v predmetni zadevi torej povsem jasna, in sicer izvajanje usposabljanja kandidatov za voznike za pridobitev vozniškega izpita posameznih kategorij.
32. Pravilnik o izpitnih centrih za opravljanje vozniškega izpita za voznike motornih vozil⁶¹ določa izpitne centre za opravljanje teoretičnega in praktičnega dela vozniškega izpita za voznike motornih vozil, kraje, kjer se opravljajo vozniški izpiti ter kategorije motornih vozil, za katere se v posameznem izpitnem centru opravljajo vozniški izpiti. Ta pravilnik določa, da se izpitni centri organizirajo kot teritorialne izpostave Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa.
33. V Sloveniji je organiziranih 11 izpitnih centrov kot teritorialnih izpostav Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa, in sicer:
- Izpitni center Celje – Trbovlje s sedežem v Celju,
 - Izpitni center Koper s sedežem v Kopru,
 - Izpitni center Kranj – Jesenice s sedežem v Kranju,
 - Izpitni center Krško – Brežice s sedežem v Krškem,

⁵⁸ Uradni list RS, št. 85/16 s spremembami, v nadaljevanju: ZVoz-1.

⁵⁹ Uradni list RS, št. 48/11.

⁶⁰ Uradni list RS, št. 44/11, 38/13 in 105/13.

⁶¹ Uradni list RS, št. 60/15 s spremembami.

- Izpitni center Murska Sobota s sedežem v Murski Soboti,
 - Izpitni center Novo mesto s sedežem v Novem mestu,
 - Izpitni center Nova Gorica s sedežem v Novi Gorici,
 - Izpitni center Postojna s sedežem v Postojni,
 - Izpitni center Ljubljana – Domžale s sedežem v Ljubljani,
 - Izpitni center Maribor – Ptuj s sedežem v Mariboru in
 - Izpitni center Slovenj Gradec – Velenje s sedežem v Slovenj Gradcu
34. Eden izmed tako določenih izpitnih centrov je tudi Izpitni center Krško-Brežice s sedežem v Krškem⁶². Z ozirom na zakonitosti izvajanja dejavnosti usposabljanja kandidatov za voznike je Agencija mnenja, da je ta storitev geografsko precej omejena, saj se kandidati v večini primerov usposabljanja udeležujejo v domačih krajih, blizu njihovih domov, in ne migrirajo v druge kraje, ki so oddaljeni od njihovih prebivališč, saj je to povezano z dodatnimi stroški.
35. V zvezi z geografskim obsegom kršitve podjetje SELKO d.o.o. v izjavi o PRD navaja, da naj bi ga Agencija napačno opredelila. Namreč, podjetje SELKO d.o.o. trdi, da je več njegovih kandidatov za voznike izven kraja bivanja oziroma nekateri celo iz območij drugih izpitnih centrov, ki naj bi se usposabljanja pri podjetju SELKO d.o.o. udeleževali zaradi izredno strokovnega učitelja. Nadalje podjetje SELKO d.o.o. navaja deleže kandidatov, ki so se udeleževali usposabljanj iz drugih krajev, in sicer naj bi bilo za kategorijo A v letu 2016 takih kandidatov 45 %, v letu 2017 23,5 %, v letu 2018 pa 13,3 %. Za kategorijo B naj bi bilo takšnih kandidatov v letu 2016 9,67 %, v letu 2017 14,88 % in v letu 2018 5,4 %. Nekateri kandidati naj bi bili po navedbah podjetja SELKO d.o.o. tudi iz več kot 20 km oddaljenih krajev⁶³, kar naj bi po mnenju podjetja SELKO d.o.o. in glede na predstavljene statistične podatke nasprotovalo zaključkom Agencije o geografski omejenosti oziroma povezanosti storitve.
36. Agencija v zvezi s trditvami podjetja SELKO d.o.o. iz izjave o PRD o neustrezni geografski omejitvi oziroma povezanosti storitve pojasnjuje, da vsekakor generalno drži njegova trditve, da je storitev geografsko precej omejena. Namreč, tudi iz predstavljenih statističnih podatkov podjetja SELKO d.o.o. je razvidno, da v nobeni kategoriji in nobenem letu delež kandidatov, ki prihajajo iz drugih krajev bivanja, ne presega 50 %, kar pomeni, da so še vedno zmeraj v večini kandidati, ki prihajajo iz istega oziroma bližnjega kraja. Nadalje, večina krajev, od koder so t.i. zunanji kandidati, ki jih navaja podjetje SELKO d.o.o., nima svojih šol voženj, saj gre za manjše zaselke oziroma kraje, kjer je za prebivalce v vsakem primeru nujno, da gredo na usposabljanje v večji kraj. Ti kandidati pa torej ne morejo predstavljati kritične mase za ovrgenje teze o geografski omejenosti storitve, saj so primorani za usposabljanje izbrati kraj izven njihovega domačega, v takšnih primerih pa seveda na izbiro izvajalca vplivajo tudi drugi faktorji. Agencija je kot vodilno tezo v zvezi z geografskim obsegom opredelila območje IC Krško kot relevanten obseg kršitve, kar v vseh pogledih ustreza dejanskemu stanju, tudi ob upoštevanju statističnih podatkov in trditve s strani podjetja SELKO d.o.o. Gre seveda za širše območje in velika večina krajev, ki jih navaja podjetje SELKO d.o.o. kot zunanje kraje, iz katerih prihajajo kandidati, sodi na območje omenjenega izpitnega centra, kar torej potrjuje ugotovitve Agencije. Seveda pa prihajajo kandidati k podjetju SELKO d.o.o. tudi iz krajev, ki nimajo "svojih" šol voženj, saj morajo v vsakem primeru za usposabljanje poiskati avtošolo izven kraja bivanja.
37. Glede na vse navedeno Agencija vztraja pri ugotovitvi da je relevanten geografski obseg kršitve območje IC Krško, saj je velika večina strank šol voženj iz območja tega izpitnega centra iz krajev, ki so na tem območju oziroma ki so z zelo redkimi izjemami v neposredni bližini tega izpitnega centra. Tudi sicer ceniki praviloma veljajo za območje določenega izpitnega centra, pa

⁶² Navedeni pravilniki ne veljajo več, vendar se v skladu s prehodnimi določbami ZVoz-1 uporabljajo do uveljavitve ustreznih predpisov, če niso v nasprotju z ZVoz-1.

⁶³ Glede česar podjetje SELKO d.o.o. samo priznava, da je povezano z dodatnimi stroški.

tudi kandidati opravljajo izpite na območju tistega izpitnega centra, kjer so se praktično usposabljali. Ker se kršitev v obravnavani zadevi nanaša na izvajalce usposabljanj na območju točno določenega izpitnega centra in je storitev, kot je Agencija že predstavila *supra*, geografsko omejena, je Agencija v obravnavani zadevi kot geografski obseg kršitve opredelila območje IC Krško. Da je območje posameznega izpitnega centra lahko relevanten geografski obseg kršitve izhaja tudi iz pravnomočne odločbe Agencije št. 306-13/2010-27 z dne 22.4.2011, ki se nanaša na vsebinsko podobno kršitev, kot je ta v predmetni zadevi, in sicer na določitev cene za opravljanje storitev ure vožnje motornih vozil kategorije B in tečaja CPP na območju IC Kranj. To odločbo pa je že potrdilo tudi Vrhovno sodišče RS.⁶⁴

III.4. PREPOVED OMEJEVALNIH SPORAZUMOV, SKLEPOV PODJETNIŠKIH ZDRUŽENJ IN USKLAJENIH RAVNANJ

III.4.1. Člen 6 ZPOMK-1

38. ZPOMK-1 v prvem odstavku 6. člena določa, da so prepovedani in nični sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja (v nadaljevanju tudi: sporazumi), katerih cilj ali učinek je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco na ozemlju Republike Slovenije. Zlasti je prepovedano neposredno ali posredno določanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih poslovnih pogojev, omejevanje ali nadziranje proizvodnje ali prodaje, razdelitev trga ali vira nabave med udeleženci. Navedene prepovedi ZPOMK-1 določa zgolj primeroma in torej ne izključuje prepovedi drugih sporazumov, ki izpolnjujejo elemente generalne klavzule iz prvega odstavka citiranega člena.

III.4.2. Sporazum in/ali usklajeno ravnanje

39. V skladu z uveljavljeno sodno prakso pojma »sporazum« in »usklajeno ravnanje« v smislu 6. člena ZPOMK-1 (in 101. člena PDEU) zajemata oblike usklajevanja in sodelovanja med podjetji (»collusion«), ki so iste vrste in se razlikujejo le po intenzivnosti in izraznih oblikah.⁶⁵
40. Pojem sporazum je treba interpretirati zelo široko. Za sporazum gre v primeru, ko se podjetja oziroma stranke sporazumejo o skupnem načrtu, ki omejuje ali lahko omejuje njihovo samostojno sprejemanje poslovnih odločitev, tako da določijo okvir njihovega vzajemnega ravnanja oziroma način, kako se vzdržati določenega ravnanja na trgu. V skladu z uveljavljeno sodno prakso velja, da za obstoj sporazuma v smislu 6. člena ZPOMK-1 zadostuje, da zadevna podjetja izrazijo skupno voljo, da bodo na trgu ravnala na določen način.⁶⁶ Glede oblike izražanja te skupne volje zadošča, da je izjava izraz volje podjetij, da na trgu ravnajo v skladu z njo.⁶⁷ Sporazum je lahko usten ali pisen, pri čemer se ne zahteva nobene obličnosti, niti pogodbenih kazni v primeru njegovega nespoštovanja. Ni pomembno, kako je volja strank

⁶⁴ Sodba G 27/2011 z dne 11.6.2013.

⁶⁵ Sodbi Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točki 131 in 132, in z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands in drugi proti NMa, C-8/08, ZDl, str. I-04529, točka 23.

⁶⁶ Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točka 256, z dne 20. aprila 1999 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij N.V. in drugi proti Komisiji, T-305/94 ldr. (zadeva PVC II), Recueil, str. II-931, točka 715, in z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB Holdings in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 199.

⁶⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. oktobra 2004 v zadevi Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG proti Komisiji, T-56/02, ZDl, str. II-03495, točka 60.

sporazuma izražena, temveč zadostuje zavedanje strank sporazuma o doseženem soglasju, kar pa lahko izhaja iz določenega ravnanja strank.⁶⁸

41. Glede opredelitve pojma usklajenega ravnanja je v sodni praksi uveljavljeno, da gre pri takem ravnanju za obliko usklajevanja med podjetji, ki konkurenco, ki je povezana s tveganji, zavestno nadomesti z dejanskim sodelovanjem, brez da bi prišlo do sklenitve sporazuma (v pravem pomenu).⁶⁹ Čeprav 6 člen ZPOmK-1 razlikuje med pojmom »sporazumi« in »usklajena ravnanja«, je njegov namen prepovedati usklajevanje med podjetji, s katerim se konkurenco, ki je povezana s tveganji, zavestno nadomesti z dejanskim sodelovanjem, brez da bi prišlo do dejanske sklenitve sporazuma.⁷⁰ Torej lahko ravnanje podjetij predstavlja usklajeno ravnanje v smislu določbe 6 člena ZPOmK-1 tudi v primeru, ko stranke niso izrecno pristale k skupnemu načrtu, ki določa način njihovega ravnanja na trgu, ampak zavestno vzpostavijo oziroma se poslužijo sredstev, ki olajšajo usklajevanje njihovega ravnanja na trgu.⁷¹
42. V skladu z uveljavljeno sodno prakso glede izmenjave informacij med konkurenti je obstoj usklajevanja in sodelovanja med podjetji, ki pomenita usklajeno ravnanje, treba presojati v smislu pojmovanja pravil konkurence, v skladu s katerimi naj se vsak gospodarski subjekt neodvisno odloča, kakšno poslovno politiko namerava voditi na trgu.⁷² Čeprav ta zahteva po neodvisnosti ne izključuje pravice podjetij, da bi se razumno prilagodila obstoječemu ali pričakovanemu ravnanju svojih konkurentov, ne sme priti do kakršnih koli neposrednih ali posrednih stikov med njimi, ki bi vplivali na ravnanje dejanskega ali potencialnega konkurenta na trgu bodisi bi takemu konkurentu razkrili svoje odločitve, ki so jo sprejeli ali jo nameravajo sprejeti v zvezi s svojim ravnanjem na trgu, kadar je cilj ali končna posledica teh stikov (upoštevajoč naravo proizvodov/storitev, velikost in število podjetij ter tudi velikost trga) vzpostavitev konkurenčnih razmer, ki ne ustrezajo normalnim razmeram na zadevnem trgu.⁷³ Na močno skoncentriranem oligopolnem trgu izmenjava informacij podjetjem omogoča, da se seznanijo s položajem na trgu in poslovno strategijo konkurentov in tako občutno spremenijo konkurenco med gospodarskimi subjekti. Iz tega sledi, da bi bila lahko izmenjava informacij med konkurenti v nasprotju s pravili konkurence, če zmanjšuje ali odpravlja stopnjo negotovosti pri delovanju zadevnega trga, zaradi česar bi bila omejena konkurenca med podjetji.⁷⁴
43. Zgoraj navedeni evropski sodni praksi sledita tudi Vrhovno sodišče RS in Upravno sodišče RS.⁷⁵ Vrhovno sodišče RS je zavzelo stališče, da je usklajeno ravnanje oblika neformalnega sodelovanja, ki ni zajeta v sporazumu ali sklepu, je pa prav tako prepovedana. Gre za navzven enotno ravnanje, ko podjetja prilagodijo svoje delovanje kot posledico odločitve, ki ni bila sprejeta v izolaciji, temveč v medsebojnem sodelovanju. Elementi usklajenega ravnanja so tako (i) oblika dejanskega stika med strankami, kjer pride do izmenjave informacij, (ii) konsenz oziroma usklajena volja med podjetji, da bodo sodelovala, namesto da bi si konkurirala, ter (iii)

⁶⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB Holdings in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točke od 199 do 207.

⁶⁹ Sodbe Sodišča z dne 16. decembra 1975 v združenih zadevah Suiker Unie in drugi proti Komisiji, 40/73 Idr., Recueil, str. 1663, točka 26, z dne 27. septembra 1988 v združenih zadevah Ahlstrom Osakeyhtio in drugi proti Komisiji, C-89/85 Idr., Recueil, str. I-1307, točka 63, z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 115, z dne 8. julija 1999 v zadevi Huls AG proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-04287, točka 158, in z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands in drugi proti NMa, C-8/08, ZOdI., stran I-04529, točka 26.

⁷⁰ Sodba Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, 48/69, Recueil, str. 619, točka 64.

⁷¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točke od 255 do 261.

⁷² Sodba Sodišča z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands in drugi proti NMa, C-8/08, ZOdI., stran I-04529, točka 32 in navedena sodna praksa.

⁷³ Sodbi Sodišča z dne 16. decembra 1975 v združenih zadevah Suiker Unie in drugi proti Komisiji, 40/73 Idr., Recueil, str. 1663, točki 173 in 174, in z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands in drugi proti NMa, C-8/08, ZOdI., str. I-04529, točka 33 in navedena sodna praksa.

⁷⁴ Sodba Sodišča z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands in drugi proti NMa, C-8/08, ZOdI., str. I-04529, točki 34 in 35 in navedena sodna praksa.

⁷⁵ Sodba in sklep Upravnega sodišča RS opr. št. I U 1800/2013 z dne 10. 4. 2014.

konsenzu sledi ravnanje na trgu, med njima pa je razmerje vzroka in posledice. V nadaljevanju se je Vrhovno sodišče RS tudi opredelilo, da je v določenih okoliščinah lahko usklajeno ravnanje ugotovljeno že na podlagi ravnanja podjetij na trgu (vzporednega obnašanja) in torej stika med udeleženci, kjer naj bi prišlo do izmenjave informacij, ni treba posebej dokazovati. To velja zlasti v primerih, ko je usklajeno ravnanje edina verjetna razlaga takega vzporednega obnašanja.⁷⁶ Tudi iz sodne prakse EU izhaja, da je vzporednost takega ravnanja mogoče šteti kot dokaz o usklajenem ravnanju, če je usklajeno ravnanje edina verjetna razlaga.⁷⁷ Agencija mora predložiti dokaze, s katerimi lahko pravno zadostno dokaže obstoj dejstev in okoliščin, ki pomenijo kršitev prvega odstavka 6. člena ZPOmK-1. Vendar ni nujno, da vsak dokaz, ki ga predloži Agencija, izpolnjuje ta merila glede vsakega znaka kršitve. Dovolj je, da je sklenjen krog indicev, na katerega se sklicuje Agencija, gledano na splošno, izpolnjuje to zahtevo. Indici se ne smejo presojati ločeno, ampak kot celota.⁷⁸ Po drugi strani pa izvršitev dogovorjenega oziroma dosega cilja sporazuma kot dokaz ni nujna predpostavka za ugotovitev kršitve.

44. Od Agencije ni mogoče zahtevati, da bi kršitev natančno opredelila kot sporazum ali usklajeno ravnanje, saj se 6. člen ZPOmK-1 nanaša na obe obliki kršitve. Tako se ne more pričakovati, da bi se določno opredelilo za vsako podjetje ob vsakem trenutku, ali je ravnalo usklajeno ali je šlo za sporazum, saj sta v končni fazi tako sporazum kot usklajeno ravnanje prepovedana. V veliki večini primerov se obstoj protikonkurenčnega ravnanja sklepa na podlagi številnih dogodkov in indicev, ki skupaj, v odsotnosti druge dosledne razlage, predstavljajo kršitve konkurenčnih pravil.⁷⁹ Opredelitev kršitve za sporazum »in/alli« usklajeno ravnanje je treba razumeti tako, da opredeljuje kompleksno celoto, ki vsebuje tako dejanske elemente, opredeljene za sporazum, kot tudi dejanske elemente, opredeljene za usklajeno ravnanje v smislu 6. člena ZPOmK-1, ki ne določa specifične opredelitve za tovrstno kompleksno kršitev.⁸⁰ V skladu z navedenim Agencija v odločbi uporablja enotni pojem usklajeno ravnanje, ki označuje tako sporazum kot usklajeno ravnanje v smislu 6. člena ZPOmK-1.

III.4.2.1. Oblike omejevalnih sporazumov

45. ZPOmK-1 v 6. členu med drugim izrecno določa kot omejevalne tiste sporazume ali usklajena ravnanja, s katerimi se.
- neposredno ali posredno določa nakupne ali prodajne cene ali druge poslovne pogoje,
 - omejuje ali nadzira proizvodnjo ali prodajo,
 - razdeli trg ali vire nabave med udeleženci.
46. Pogoji poslovanja na trgu pomenijo kakršenkoli dejavnik, ki vpliva na položaj podjetja na trgu in je tudi neposredno namenjen urejanju tržnega položaja enega ali več podjetij. Cena je bistven pogoj poslovanja na trgu in predstavlja ključni element konkurence, katere oblikovanje je v določeni meri odvisno od objektivnih dejavnikov, kot so obseg ponudbe in povpraševanja, davčna politika, politika in stroški zaposlovanja, pogoji za opravljanje dejavnosti ipd., ter predvsem subjektivnih dejavnikov, kot so: notranja organiziranost, prilagodljivost, inovativnost, kvaliteta storitev, reference ipd. Kalkulacija cene je tako v izključni domeni posameznega

⁷⁶ Sodba Vrhovnega sodišča RS z dne 30. junija 2009 v zadevi Elektro Maribor proti RS, opr. št. U 9/2008, točki 12 in 13 in navedena sodna praksa. Enako oziroma podobno tudi sodbe istega sodišča z istega dne v zadevah Elektro Primorska (opr. št. U 6/2008, točki 11 in 12), Elektro Ljubljana (opr. št. U 5/2008, točki 14 in 15), Elektro Celje (opr. št. U 4/2008, točki 11 in 12) in Elektro Gorenjska (opr. št. U 2/2008, točki 10 in 11).

⁷⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2008 v zadevi T-53/03 BPB plc proti Komisiji, Recueil, str. II-01333, točka 143 in navedena sodna praksa.

⁷⁸ Sodba Splošnega sodišča z dne 12. aprila 2013 v zadevi T-442/08 CISAC proti Komisiji, točka 97.

⁷⁹ Sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točke od 111 do 114, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 20. aprila 1999 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, T-305/94 idr., Recueil, str. II-931, točka 696.

⁸⁰ Sodbi Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točka 264, in z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB Holdings in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 187.

subjekta na trgu, ki poleg dejanskih stroškov ustrezno ovrednoti tudi zgoraj naštetе dejavnike. Pri določanju cene so ravnanja podjetij usmerjena v zmanjšanje oziroma popolno izključitev negotovosti glede cenovne politike podjetij, ki so sicer konkurenti, in v maksimiranje cene, ki jo lahko posamezno podjetje oziroma vsa podjetja dosežejo. Dogovor oziroma usklajeno ravnanje glede določanja cen je ena izmed tipičnih omejitev po cilju, ki omejuje konkurenco, saj po svoji naravi ne more povzročiti kakršnihkoli objektivnih izravnalnih koristi, ki bi jih lahko Agencija tehtala in potencialno tudi zaključila, da koristi prevladajo nad negativnimi učinki. Podjetja namreč tekmujejo med seboj predvsem s ceno in z dogovorom o ceni se izključi negotovost o poslovanju konkurenta ter si podjetja tako zagotovijo ohranitev tržnega deleža in ohranitev oziroma povečanje njihovega dobička, ki ga v primeru, da bi morala tekmovati s ceno, ne bi dosegla. Seveda pa bi v primeru tekmovanja s ceno v pogojih normalne konkurence stroškovno najbolj učinkovit konkurent pridobil največje število strank in tako maksimiziral svoj dobiček, po drugi strani pa takšno ravnanje enega konkurenta spodbudi ostale konkurente na trgu, da izvedejo potrebne ukrepe za zvišanje svoje produktivnosti, kar poganja napredek in pomeni blaginjo za potrošnike.

III.4.2.2. Uporaba v konkretnem primeru

47. Agencija uvodoma poudarja, da se v odločbi opredeljuje do bistvenih navedb strank postopka, ki so jih te navedle v izjavah o PRD. Do tistih navedb, ki za predmetni postopek niso relevantne oziroma bistvene, se Agencije ni opredelila, saj za predmetni postopek niso relevantne.
48. Agencija izpostavlja, da v obravnavanem primeru ni problematičen sam dvig cene za uro vožnje praktičnega usposabljanja za voziške izpite, ampak časovno in po višini usklajen dvig cen. Normalno je, da gospodarski subjekti na trgu stremijo k poslovanju s čim višjim dobičkom in tako višajo cene. Ni pa pri tem dovoljeno ravnati usklajeno, kar vodi do izključitve negotovosti o poslovanju konkurentov, s čimer si podjetja zagotovijo ohranitev oziroma povečanje njihovega dobička, ki ga v primeru, da bi morala tekmovati s ceno, ne bi bilo. Navedeno vodi tudi do vzpostavitve konkurenčnih razmer, ki ne ustrezajo normalnim razmeram na zadevnem trgu. Hkrati pa je s tako usklajenim dvigom cen, do katerega v normalnih konkurenčnih razmerah na trgu ne bi prišlo, izkazana tudi škoda za potrošnike.
49. Iz cenikov, ki so jih Agenciji na podlagi zahtev za posredovanje podatkov posredovale stranke postopka, izhaja, da imajo zadevna podjetja na območju IC Krško enako ceno za uro vožnje za kategorije AM, A1, A2, A in B razen podjetja POSAVC d.o.o., ki ima ceno za uro vožnje za kategorijo A1 za 1 evro nižjo⁸¹, kot je razvidno iz tabele 1.⁸²

⁸¹ Dokumenti št. 3062-7/2018-14 do št. 3062-7/2018-19.

⁸² Kot je obrazloženo v točki 54, je pri tistih podjetjih, ki imajo cenike za dijake in študente ter imajo količinske popuste, upoštevala le-te.

TABELA 1

Kategorija Šola vožnje	A	A1	A2	AM	B	Začetek veljavnosti cenika
Posavc d.o.o.	40	35	40	30	26	1.5.2018
Bogdan Petrišič s.p.	40	36	40	30	26	25.5.2018
Inti Prah d.o.o.	40	36	40	30	26	15.5.2018
Alfa-B d.o.o.	40	36	40	30	26	1.5.2018
Anton Prah s.p.	40	36	40	30	26	1.5.2018
Selko d.m.t.r	40	36	40	30	26	1.5.2018

50. Iz posredovanih cenikov in pojasnil podjetij⁸³ izhaja, da so ceniki podjetij POSAVC d.o.o., ANTON PRAH s.p., SELKO d.o.o. ter ALFA-B d.o.o. začeli veljati na isti dan, in sicer dne 1.5.2018. Pri tem so bili ceniki podjetij ALFA-B d.o.o. in ANTON PRAH s.p. ter SELKO d.o.o. sprejeti na dan začetka veljavnosti (torej 1.5.2018), cenik podjetja POSAVC d.o.o. pa je bil sprejet dne 23.3.2018. Cenik podjetja INTI PRAH d.o.o. je začel veljati 15.5.2018, sprejet pa je bil tri dni pred uveljavitvijo (12.5.2018). Cenik podjetja BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je začel veljati 25.5.2018, sprejet pa je bil en dan prej (24.5.2018). Agencija dodaja, da datumi sprejetja v obravnavani zadevi niso bistveni, saj je odločilen začetek veljavnosti, na katerega so vezani učinki teh cenikov, t.j. poenotenje cen uro vožnje, kot so razvidne iz prejšnje tabele (Tabela 1).
51. Da se določeno ravnanje udeležencev na trgu lahko okvalificira kot usklajeno ravnanje, ne zadostuje zgolj primerjava cen v primerljivih kategorijah, ampak je treba pojasniti podobnost cen ter preveriti gibanje le-teh v preteklih obdobjih,⁸⁴ kar bo obrazloženo v nadaljevanju in je razvidno iz spodnje tabele 2.
52. Agencija ugotavlja in poudarja, da so nekatere stranke postopka za kategorije AM, A1, A2, A in B določile popolnoma identične cene (ne zgolj podobnih), razen podjetja POSAVC d.o.o., ki ima zgolj ceno za kategorijo A1 za 1 evro nižjo (35 EUR), torej podobno ceno. Glede na zgoraj navedeno pa je na tem mestu treba še poudariti, da je bila določitev cen tudi časovno usklajena, kot je podrobneje razvidno iz točke 50 te odločbe.
53. Agencija je analizirala tudi gibanje cen na podlagi cenikov, ki so bili v veljavi od leta 2015 naprej.⁸⁵ Na podlagi posredovanih cenikov je Agencija ugotovila, da obravnavana podjetja niso nikoli tako časovno enotno spremenila cen za uro vožnje navedenih kategorij. Podjetje POSAVC d.o.o. do obravnavane spremembe cen za uro vožnje le-teh ni spreminjalo od dne 1.7.2014. Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je nazadnje spremenilo cene za uro vožnje omenjenih kategorij dne 1.1.2013, podjetje SELKO d.o.o. pa dne 10.4.2014, ko je začelo z opravljanjem dejavnosti šole vožnje. Podjetje INTI PRAH d.o.o. je cene v analiziranem obdobju spremenilo dvakrat, in sicer dne 1.10.2014 ter dne 1.7.2017. Tudi podjetje ANTON PRAH s.p. je cene spremenilo dvakrat, in sicer dne 1.9.2011 in dne 1.1.2017. Dvakrat, dne 1.6.2014 in dne

⁸³ Dokumenti št. 3062-7/2018-14 do št. 3062-7/2018-19

⁸⁴ Sodba Vrhovnega sodišča RS z dne 17. decembra 2013 opr. št. G 19/2010, točka 16

⁸⁵ Agencija je analizirala zgolj cene za uro vožnje kategorij AM, A1, A2, A in B, ne pa tudi ostalih kategorij ali cen teoretičnega usposabljanja (CPP). Agencija dodaja, da so šole vožnje v navedenem obdobju večkrat spremenile cenike, vendar ne nujno tudi cen za uro vožnje za obravnavane kategorije.

1.4.2018, je cene v analiziranem obdobju spremenilo tudi podjetje ALFA-B d.o.o. Na podlagi navedenega je razvidno, da so podjetja do obravnavane spremembe cenikov spreminjala ceno za uro vožnje navedenih kategorij neodvisno drug od drugega v več mesečnih ali celo letnih presledkih. Tako so podjetja POSAVC d.o.o., INTI PRAH d.o.o., ALFA-B d.o.o. in SELKO d.o.o. spremenila cene v razmiku šestih mesecev v letu 2014. Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je imelo nespremenjene cene od dne 1.1.2013, med tem ko je podjetje ANTON PRAH s.p. spremenilo cene dne 1.9.2011 ter dne 1.1.2017. Leta 2017, natančneje dne 1.7.2017, je cene spremenilo tudi podjetje INTI PRAH d.o.o. Zadnjo spremembo cen pred obravnavano pa je izvedlo podjetje ALFA-B d.o.o., in sicer dne 1.4.2018. Gibanje cen v analiziranem obdobju kaže, da vse stranke postopka niso nikdar imele enakih cen za uro vožnje za omenjene kategorije. Po spremembah cen v letu 2014 so sicer obravnavana podjetja imela enake cene, razen podjetja POSAVC d.o.o., ki je dne 1.7.2014 imelo višje cene od ostalih. Podjetje POSAVC d.o.o. je tako imelo od ostalih za 8 evrov višjo ceno za kategoriji A in A2, za 7 evrov višjo ceno za kategorijo A1 ter za 5 evrov višjo ceno za kategoriji B in AM. Iz gibanja cen je tudi razvidno, da so podjetja z vsako spremembo cene dvignila, razen podjetja INTI PRAH d.o.o., ki je s spremembo cen z dne 1.7.2017 znižalo cene za kategoriji A in A2. Omenjene spremembe cen pred letom 2018 pa ne relativno niti v absolutnem znesku niso bile identične, kar kaže na dejstvo, da podjetja glede na različno število zaposlenih, vozil in nasploh različne stroške, nimajo enakih stroškovnih izhodišč. Zato dvig cen na enak znesek, nikakor ne more biti posledica normalnega poslovnega ravnanja naslovnikov odločbe, ampak je lahko zgolj posledica njihovega usklajenega ravnanja.

TABELA 2

Kategorija (cena ure vožnje v €) ⁶⁶ Šola vožnje (sprememba cen ure voženj)	A	A1	A2	AM	B
Posavc d.o.o. - 1.7.2014:	38	32	38	25	25
Bogdan Petrišič s.p. - 1.1.2013:	30	25	30	20	20
Inti Prah d.o.o. - 1.7.2017:	28	28	28	22,9	21
- 1.10.2014:	30	25	30	20	20
Alfa-B d.o.o. - 1.4.2018:	34	29	34	24	24
- 1.6.2014:	30	25	30	20	20
Anton Prah s.p. - 1.1.2017:	32	28	32	24	22
- 1.9.2011:	30	26	30	20	20
Selko d.m.t.r - 10.4.2014:	30	25	30	20	20

⁶⁶ Kot je obrazloženo v točki 54, je Agencija pri tistih podjetjih, ki imajo cenike za dijake in študente ter imajo količinske popuste, upoštevala le-te

54. Agencija je pri podjetju INTI PRAH d.o.o. upoštevala cenik za dijake⁸⁷, saj so praviloma kandidati za voziške izpite za navedene kategorije prav dijaki in študenti. Navedeno potrjujejo tudi pojasnila podjetja INTI PRAH d.o.o. iz odgovora na zahtevo za posredovanje podatkov, iz katerega izhaja, da je bil delež strank v obdobju od 1.1.2018 do 31.7.2018 s cenikom za dijake za kategorije AM, A1, A2, A in B 100%⁸⁸, ter izdanih računov podjetja INTI PRAH d.o.o.⁸⁹ Iz enakih razlogov je Agencija tudi pri podjetju ANTON PRAH s.p. upoštevala cenik za dijake in študente. Podjetje ANTON PRAH s.p. ima za kategorijo B drugačne cene za dijake in študente, in sicer 27 EUR za uro vožnje oziroma 26 EUR v primeru plačila nad 10 ur (popust). Agencija je upoštevala ceno 26 EUR za uro vožnje, saj iz posredovanih podatkov za obdobje od 1.1.2018 do 31.7.2018⁹⁰ ter izdanih računov⁹¹ v posameznih mesecih v letih 2017 in 2018 izhaja, da je večina potrošnikov plačala ceno s popustom (26 EUR). Prav tako je iz posredovanih računov in pojasnil tistih strank postopka, ki imajo količinske popuste, razvidno, da je večina potrošnikov plačala ceno s količinskim popustom. Navedeno je tudi razumljivo, saj ZVoz-1 v 9. odstavku 39. člena določa, da praktični del usposabljanja traja najmanj 20 učnih ur.
55. Na podlagi navedenega in kot bo podrobneje obrazloženo v nadaljevanju, ne obstaja nobena druga verjetna razlaga za tako časovno in cenovno enotno ravnanje podjetij POSAVC d.o.o., ALFA-B d.o.o., SELKO d.o.o. in ANTON PRAH s.p. ter BOGDAN PETRIŠIČ s.p. (v nadaljevanju vsi skupaj: naslovniki odločbe) kot to, da so obravnavana podjetja ravnala usklajeno pri določanju cen za uro vožnje kategorij A, A1, A2, AM in B. Prepričanja Agencije o usklajenem ravnanju naslovnikov odločbe ne omaje niti dejstvo, da ima podjetje POSAVC d.o.o. ceno za uro vožnje za kategorijo A1 za 1 evro nižjo (35 EUR) od ostalih, saj to predstavlja zgolj 2,78 % nižjo ceno.
56. Agencija je z namenom preučitve druge verjetne razlage opisanega ravnanja strank postopka pri obravnavanih podjetjih preverila način oblikovanja cen ter razloge za obravnavano spremembo cen za uro vožnje kategorij A, A1, A2, AM in B.

III.4.2.2.1. Podjetje POSAVC d.o.o.

57. Podjetje POSAVC d.o.o. je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov⁹² pojasnilo, da je bil razlog spremembe cenika, ki je v veljavi od 1.5.2018, sprememba programov usposabljanja v skladu z določili ZVoz-1 ter uveljavitev Sklepa o razširjeni veljavnosti Kolektivne pogodbe med delavci in družbami drobnega gospodarstva⁹³ na vse delodajalce, ki opravljajo dejavnost voziških šol. Kot razlog navaja še povišanje stroškov obratovanja, zahtevo po zagotovitvi neprometne površine v skladu z ZVoz-1 in napovedi Javne Agencije Republike Slovenije za varnost prometa o pričetku izvajanja preizkusov znanja na teh površinah ter usklajevanje cen z gibanjem indeksa rasti cen življenjskih stroškov. Navaja še, da cene oblikujejo na osnovi ocenjenih stroškov, zahtev predmetnih predpisov in števila potencialnih kandidatov ter razmer na trgu. Pri oblikovanju cen praktičnega usposabljanja upoštevajo predvsem stroške uporabe vozila, stroške učiteljev vožnje, stroške administracije, stroške, povezane z uporabo poligona in opreme, ter druge stroške, povezane z izvedbo programa. Podjetje POSAVC d.o.o. je tudi navedlo vzorec izračuna cene praktičnega usposabljanja za posamezne kategorije:

⁸⁷ Kot izhaja iz dokumenta št. 3062-7/2018-28 velja cenik za dijake tudi za študente

⁸⁸ Dokument št. 3062-7/2018-28

⁸⁹ Dokument št. 3062-7/2018-16.

⁹⁰ Dokument št. 3062-7/2018-29 iz katerega izhaja, da je delež dijakov in študentov s ceno 26 EUR za uro vožnje 56,81%

⁹¹ Dokument št. 3062-7/2018-18.

⁹² Dokument št. 3062-7/2018-17.

⁹³ Uradni list RS št. 04/2018, v nadaljevanju: Kolektivna pogodba

a. Ocena stroškov za pedagoško uro za kategorijo A in A2.

- stroški učitelja vožnje EUR
- uporaba osebnega vozila EUR
- uporaba mopeda in opreme EUR
- uporaba poligona EUR
- administrativni in drugi stroški EUR

b. Ocena stroškov za pedagoško uro za kategorijo A1:

- stroški učitelja vožnje EUR
- uporaba osebnega vozila EUR
- uporaba mopeda in opreme EUR
- uporaba poligona EUR
- administrativni in drugi stroški EUR

c. Ocena stroškov za pedagoško uro za kategorijo AM:

- stroški učitelja vožnje EUR
- uporaba osebnega vozila EUR
- uporaba mopeda in opreme EUR
- uporaba poligona EUR
- administrativni in drugi stroški EUR

d. Ocena stroškov za pedagoško uro za kategorijo B:

- stroški učitelja vožnje EUR
- uporaba osebnega vozila EUR
- uporaba poligona EUR
- administrativni in drugi stroški EUR

58. V izjavi o PRD je podjetje zanikalo udeležbo pri usklajenem ravnanju pri določanju cene za uro vožnje usposabljanja za pridobitev voznškega izpita. Podjetje trdi, da gostilna Pacifik ne obstaja, kar nakazuje, da sestanka podjetij ni bilo. Prav tako navaja, da Agencija ni predložila dokazov o domnevnem sestanku, niti ni opredeljen časovni okvir, kdaj naj bi do njega prišlo. Zato zgolj lažna in pomanykljiva anonimna prijava ni dovolj. Podjetje je tudi opozorilo na dejstvo, da se njegove cene ne ujemajo pri vseh kategorijah. Navede še, da je bilo njihovo povišanje cen različno od ostalih strank postopka tako po višini (cena pred zvišanjem in zdajšnja cena) kot po času, saj je bil cenik sprejet in cene določene že dne 23.3.2018, zato ni mogoče govoriti o usklajenem ravnanju. Opozori še na 25. točko prvega odstavka 14. člena ZVoz-1, ki določa, da bo pristojni minister na podlagi enotnih ekonomskih normativov določil najnižjo ceno učne ure usposabljanja kandidatov za voznike. Kljub temu, da najnižja cena v trenutku sprejema njihovega cenika še ni bila določena, je navedeno vplivalo na njihovo odločitev o povišanju cene. Sklicuje se tudi na Tarifo o določitvi cene voznškega izpita (v nadaljevanju: Tarifa)⁹⁴, ki je začela veljati 1.1.2018 in je prinesla povišanje cen voznških izpitov. Kot razlog za povišanje cen dodatno navede še zahtevo Javne Agencije Republike Slovenije za varnost prometa in izpitnega centra Krško, da je treba v Brežicah od dne 11.5.2018 del praktičnega dela izpita opravljati na določeni neprometni površini, kar je povišalo stroške. Podjetje nadalje navede, da je bilo podjetje IVO VARDIČ s.p. zaradi nepravilnosti (poslovanje brez računov in brez veljavnega dovoljenja za učitelja vožnje) izbrisano iz registra šol voženj, zato njegov cenik in dobiček pri poslovanju nista merodajna. Trdi, da je vsakemu poznavalcu že na prvi pogled jasno, da cena 16 EUR na uro za B kategorijo ne pokrije vseh stroškov. Pri tem opozori na dolžnost vsakoletnega izobraževanja učiteljev vožnje, na upad kandidatov in posledičnega zmanjšanja zaposlenih ter na fiksne stroške (tehnični pregledi, registracije, redni in izredni

⁹⁴ Uradni list RS, št. 80/2017.

servisi), ki niso odvisni od števila kandidatov (velja predvsem za kategorije A, A1, A2 in AM). Glede usposabljanj na motornih kolesih pa podjetje navaja, da je le-te treba zagotoviti tako v Brežicah kot v Krškem, kar pomeni precej več dodatnih stroškov, ki jih ni mogoče pokriti s prodajo. Tudi število kandidatov za omenjene kategorije je pri podjetju upadlo, zaradi česar se je zmanjšalo število aktivnih učiteljev vožnje. Ne strinja se z mnenjem Agencije, da je cena glavni instrument konkurence, saj so poleg cene pomembni še prepoznavnost učiteljev vožnje, hitrost opravljanja izpitov, uspešnosti šole vožnje in odnos šole vožnje do kandidatov. Prav tako se ne strinja, da je vozniški izpit nujen za vsakega državljana (gotovo velja za vse A kategorije, za B kategorijo pa opozori na javni prevoz v Krškem in Brežicah), ter da ima višanje cen škodljive posledice za trg, saj višja cena zagotavlja kakovostnejše storitve in več vlaganja v osnovna sredstva. Podjetje trdi, da njihova kalkulacija cen ni pavšalna, ampak narejena na realni osnovi.

[REDACTED]

59. Agencija poudarja, da je običajno, da so dejavnosti v okviru sodelovanja pri protikonkurenčnih ravnanjih in sporazumih tajne, da so sestanki tajni in da je dokumentacije o tem čim manj, saj so prepovedi takih ravnanj in sankcije, ki lahko doletijo kršitelje znane. Tudi če Agencija najde dokazila, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, kot so poročila s sestankov, so ta običajno le nepopolna in nepovezana, tako da je treba do podrobnosti pogosto priti s sklepanjem. Večinoma je treba o obstoju ravnanja ali protikonkurenčnega sporazuma sklepati iz več naključij in indicij, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci.⁹⁵ Tako od Agencije ni mogoče zahtevati, naj predloži listine ali druge dokaze, ki izrecno dokazujejo stike med naslovniki odločbe. Zato trditve podjetja POSAVC d.o.o. o pomanjkanju dokazov niso utemeljene. Agencija dodaja, da odločba ne temelji na anonimni prijavi (zato niti ni bistveno ali gostilna Pacifik obstaja ali ne⁹⁶), ampak predvsem na časovnem in po višini enotnem dvigu cen, nezmožnostjo utemeljitve oblikovanja cen (kalkulacija oziroma struktura stroškov) in neprepričljivih razlogih naslovnikov odločbe za tako enoten in usklajen dvig cen, ki bi izkazali drugo verjetno razlago njihovega ravnanja. Prav tako ne drži navedba podjetja, da Agencija ni opredelila časovnega okvirja usklajevanj. Agencija je namreč v sklepu o uvedbi postopka navedla, da so naslovniki odločbe ravnali usklajeno vsaj od dne 1.5.2018, ko so začeli veljati ceniki. Drži pa trditev, da podjetje nima enake cene za vse kategorije. Naslovniki odločbe imajo popolnoma identične cene za 4 kategorije, razen za kategorijo A1, kjer ima podjetje POSAVC d.o.o. za 1 EUR nižjo ceno, kar je zgolj 2,78% nižja cena in Agencija glede tako podobne cene šteje, da utrjuje njeno prepričanje o usklajenem ravnanju. Res je, da je podjetje sprejelo cenik dne 23.3.2018, vendar je pomemben začetek veljavnosti. Agencija je mnenja, da ni mogoče govoriti o cenovnem vodstvu, saj v konkretnem primeru ne gre za oligopolni trg⁹⁷. Pa tudi sicer noben od naslovnikov odločbe ni neprimerno večji⁹⁸, da bi predstavljal t.i. price leaderja, ki bi samostojno določal ceno, ostali pa bi jo zgolj prilagajali.
60. Glede na to, da je ZVoz-1 začel veljati 12.1.2017 ter kasnejši spremembi nista spreminjali programov usposabljanja, le-to ne more biti razlog za tako enotno zvišanje cen za uro vožnje. Še več, 39. člen novega ZVoz-1, ki ureja program praktičnega usposabljanja za voznike, v ničemer ne spreminja prej veljavnega 37. člena Zakona o voznikih⁹⁹. Natančneje pa je

⁹⁵ Sodba Splošnega sodišča z dne 12. aprila 2013 v zadevi T-442/08 CISAC proti Komisiji, točka 98

⁹⁶ Je pa dejstvo, da je gostilna pred časom obstajala, kar izhaja iz izjave o PRD podjetja ANTON PRAH s.p. in navedb podjetja BOGDAN PETRIŠIČ s.p. (dokument št. 3062-7/2018-24-A).

⁹⁷ Kot je obrazloženo v točki 88-91.

⁹⁸ Glede na javno dostopne podatke v Aipesu in spletne strani naslovnikov odločbe

⁹⁹ Uradni list RS, št. 109/10 s spremembami, v nadaljevanju: ZVoz.

usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil urejeno v Pravilniku o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil,¹⁰⁰ ki pa velja že od leta 2011. Neprometno površino je kot pogoj za delovanje šole vožnje v 29. členu določal že ZVoz. Tudi zahteva Javne Agencije Republike Slovenije za varnost prometa, da bo treba opravljati del praktičnega izpita na neprometni površini v Brežicah, ki ni z ničemer izkazana, ne more vplivati na ceno ure vožnje usposabljanja saj se nanaša na izpitno vožnjo. Prav tako je neutemeljeno sklicevanje podjetja na enotne ekonomske normative, na podlagi katerih minister določi najnižjo ceno za uro vožnje. Podzakonski akt še ni bil sprejet, pa tudi sicer je takšno določanje minimalnih cen z vidika konkurenčnega prava lahko sporno, kar izhaja tudi iz dokumenta, na katerega se sklicuje podjetje. Pri tem podjetje niti ne razloži kako so ti ekonomski normativ iz leta 2015 vplivali na dvig cen na dan 1.5.2018. Sklicevanje na Tarifo je tudi neutemeljeno, saj ta velja za izpitno vožnjo in ne vpliva na uro vožnje usposabljanja. Podjetje pa niti ne obrazloži kako je dvig cene za izpitno vožnjo vplival na njegove cene ter zakaj šele dne 1.5.2018, ko pa je Tarifa začela veljati že dne 1.1.2018. Prav tako je neutemeljeno sklicevanje na stroške izobraževanja učiteljev vožnje. Obveznost usposabljanja učiteljev je veljala že pred uveljavitvijo ZVoz-1, kar je urejal Pravilnik o programih in pogojih usposabljanja za učitelja vožnje, učitelja predpisov in strokovnega vodjo avtošole,¹⁰¹ ki v kolikor ni v nasprotju z ZVoz-1, še vedno velja. Tudi novosti, ki jih je prinesel ZVoz-1, so znane že od leta 2017 in Agencija ne more slediti temu, da so vplivale na dvig cene dne 1.5.2018, niti tega podjetje ne obrazloži. Sicer je res, da so prepoznavnost učiteljev vožnje, hitrost opravljanja izpitov, uspešnosti šole vožnje in odnos šole vožnje do kandidatov pomembni kriteriji pri odločitvi posameznika za odločitev o izbiri šole vožnje, vendar je po mnenju Agencije cena še vedno najbolj pomemben dejavnik. Pridobitev voznškega dovoljenja je za posameznika namreč velik finančni zalogaj, saj lahko z vsemi stroški skupaj preseže tudi znesek minimalne plače¹⁰². Zato je ob dejstvu, da največji delež stroška voznškega dovoljenja predstavlja prav praktično usposabljanje, zaključek, da je cena učne ure glavni dejavnik odločitve, pravilen. Glede fiksnih stroškov (tehničnih pregledov, servisov in ostalega), usposabljanja na motornih kolesih (kategorije A, A1, A2, AM) in upada kandidatov, so navedbe podjetja zgolj pavšalne, saj nikjer ne obrazloži kakšni so ti stroški, kako so skupaj z upadom kandidatov in učiteljev vožnje vplivali na oblikovanje cene in zakaj so bili upoštevani ravno z dnem 1.5.2018, če so pa bili znani že dalj časa pred tem. Tudi gibanje indeksa rasti cen življenjskih potrebščin ne more biti razlog za predmetno spremembo cen, saj je inflacija med julijem 2014 in koncem aprila 2018 znašala 1,3%.¹⁰³ Podjetje POSAVC d.o.o. pa je cene dvignilo od 4% (kategorija B) do 20% (kategorija AM). Uveljavitev Kolektivne pogodbe prav tako po mnenju Agencije ni razlog za tako enotno zvišanje cen. Kolektivna pogodba namreč določa minimalne delovnopravne standarde, ki ne odstopajo bistveno od zakonskih, ne govori pa o cenah ur vožnje, ker se te oblikujejo prosto na trgu. Enako pavšalno in nekonkretizirano je sklicevanje podjetja na rast stroškov obratovanja. Cena naftnih derivatov se je namreč od zadnje spremembe cen celo znižala. Podjetje POSAVC d.o.o. je pred obravnavano spremembo zadnjič spremenilo ceno uro voženj dne 1.7.2014, ko je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1,498 EUR in cena dizelskega goriva 1,377 EUR, na dan obravnavane spremembe (1.5.2018) pa je bila cena 95-oktanskega bencina 1,327 EUR, dizelskega goriva pa 1,271 EUR.¹⁰⁴ Podjetje POSAVC d.o.o. je navedlo, da oblikuje cene tudi na podlagi razmer na trgu. Agencija je prepričana, da podjetje ni dvignilo cen zaradi kasnejše prilagoditve konkurentom, saj je cenik sprejelo 23.3.2018, dvig cen pa je začel veljati istočasno s podjetji SELKO d.o.o., ALFA-B d.o.o. in ANTON PRAH s.p., podjetji INTI PRAH d.o.o. in BOGDAN PETRIŠIČ s.p. pa sta cene dvignili le nekoliko kasneje. Podjetje POSAVC d.o.o. je sicer predložilo kalkulacijo cen [redacted]

¹⁰⁰ Uradni list RS, št. 48/11

¹⁰¹ Uradni list RS, št. 46/07 s spremembami.

¹⁰² <https://www.24ur.com/novice/slovenija/za-vozniski-izpit-boste-odsteli-okrog-tisoc-evrov.html>

¹⁰³ <https://www.stat.si/preracuninew/preracuninflatcije>

¹⁰⁴ Gibanje cen naftnih derivatov:

http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/notranji_trg/nadzor_cen_naftnih_derivatov/cene_naftnih_derivatov/

Vendar podjetje ni izkazalo, da bodo takšne cene [REDACTED]. V izjavi o PRD je podjetje navedlo, da je povišanje cen predvsem [REDACTED]. Tega pa kot razlog povišanja cen, podjetje ni navedlo v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov. Zato Agencija te navedbe v izjavi o PRD šteje za neverodostojne. Pa tudi sicer podjetje ne obrazloži in ne izkaže, [REDACTED]. Agencija je tudi mnenja, da bi podjetje v želji po [REDACTED], torej dne 1.4.2018, in ne šele z enomesečnem zamikom z dnem 1.5.2018. To potrjuje tudi praksa spreminjanja cenikov v preteklosti, ko je nov cenik vedno začel veljati takoj z začetkom naslednjega meseca. Agencija ne prepira navedba podjetja, da je dvignilo cene [REDACTED].

61. Na podlagi navedenega Agencija zaključuje, da je za dvig cen za uro vožnje za obravnavane kategorije z dne 1.5.2018 s strani podjetja POSAVC d.o.o. edina verjetna razlaga usklajeno ravnanje z ostalimi naslovniki odločbe. Podjetje namreč ni prepričalo Agencije, da za tako enoten in časovno usklajen dvig cen obstaja druga verjetna razlaga. Agencija poudarja, da je kalkulacija cen ure vožnje za posamezne kategorije tudi v izjavi o PRD zgolj pavšalna, saj podjetje ni pojasnilo kako je določilo ravno takšne cene. Podjetje namreč ne navede ali predloži izračuna posameznih postavk cen, [REDACTED].

III.4.2.2.2. Podjetje ANTON PRAH s.p.

62. Podjetje ANTON PRAH s.p. je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹⁰⁵ navedlo, da je maja 2018 spremenilo cenik zaradi poenotenja cen za vsa območja poslovanja, tudi zaradi razloga računovodske poenostavitve in boljše merljivosti poslovanja podjetja. Razlog za dvig cen je bila uskladitev cen z rastjo stroškov obratovanja podjetja in z rastjo cen ostalih dobrin, ki predstavljajo nujen pogoj za delovanje podjetja. Navaja, da se je med uveljavitvijo cenika iz leta 2011 in uveljavitvijo cenika z dne 1.5.2018 zvišal strošek dela. Tako se je zvišala minimalna plača ter povprečni mesečni strošek dela na zaposleno osebo. Podjetje je priložilo tabelo Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS), iz katere izhaja, da je povprečni mesečni strošek dela med letom 2011 in letom 2016 beležil 5,3% rast. Nadalje navaja, da so posledica dviga cen z dne 1.5.2018 napram tistim iz leta 2011 tudi vedno večje kompleksnosti pri poslovanju podjetja. Podjetje bi naj tako bilo soočeno z več predpisi, zaradi česar je moralo angažirati tudi zunanjo strokovno pomoč (odvetniki, oglaševanje spletne strani, svetovanje glede prisotnosti na družabnih omrežjih). Nadalje navaja, da se je med letom 2011 in obravnavano spremembo cenika dvignil tudi strošek najema poslovnih prostorov. Podjetje se sklicuje še na dvig cen fosilnih goriv, obveznih in dodatnih avtomobilskih zavarovanj, avtomobilov, splošnih življenjskih dobrin, pisarniških potrebščin itd. Trdi, da se je cena litra neosvinčenega 95-oktanskega bencina z dne 1.9.2011 do dne 1.5.2018 zvišala za 3,1%, cena dizelskega goriva pa v enakem obdobju za 2,7%. Nadaljuje, da se je cena novega vozila Volkswagen Polo iz leta 2011 do leta 2017 zvišala za 12,7%, cena nakupa novega vozila Renault Clio v enakem obdobju za 16,7%, cena za nakup avtomobilskega plašča v tem obdobju

¹⁰⁵ Dokument št. 3062-7/2018-18

pa za 40,1%.¹⁰⁶ Za utemeljitev dviga cen 1.5.2018 podjetje izpostavlja, da je pri poslovanju med letoma 2011 in 2017 imelo relativno konstantno razmerje med prihodki in odhodki (kar ponazori s tabelo in grafom), kar bi naj dokazovalo, da je podjetje realno usklajevalo cene svojih storitev glede na strošek poslovanja.

63. V izjavi o PRD podjetje ANTON PRAH s.p. zanika udeležbo pri usklajenem ravnanju pri določanju cen praktičnega usposabljanja za vozniške izpite. Podjetje navaja, da gostilna Pacific že dalj časa ne obstaja več. Dodaja, da Agencija ni opredelila kdaj naj bi se sestanek, na katerem naj bi se dogovarjali o cenah, zgodil, zato se ne more braniti. Navede še, da je do odločitve o spremembi cen prišlo v izolaciji na podlagi ugotovitev, da takratna cena učnih ur ni ustrezala naraščajočim stroškom. Na čas implementacije odločitve o dvigu cen pa je vplivalo dejstvo, da je podjetje POSAVC d.o.o. sprejelo in na njihovi spletni strani objavilo cenik s povišanimi cenami storitev. Podjetje zatrjuje, da je ravnalo na podlagi splošno dostopnih informacij in ni bilo v neposrednem stiku ali komunikaciji z drugimi strankami postopka, kar pa v skladu s sodno prakso ni kršitev konkurenčnopравnih pravil. Izpostavlja še, da gre pri dvigu cen za vzpostavljane normalnega tržnega stanja in ni vzpostavilo ali imelo namen vzpostaviti stanja, ki ne ustreza pogojem konkurence v normalnih tržnih razmerah. Cena se je namreč prilagodila cenam na območju IC Novo mesto (kjer je bila cena že pred 1.5.2018 med 24 in 28 EUR), ki je po velikosti primerljiv z območjem IC Krško. Podjetje se ne strinja z ugotovitvami Agencije v PRD, kjer je upoštevala zvišanje obratovalnih stroškov od zadnje spremembe cenika z dne 1.1.2017 in ne v daljšem obdobju. Podjetje namreč ni moglo mehanično spreminjati cen svojih storitev v sorazmerju z dvigom določenih stroškov, ne da bi predhodno ocenilo, kako se bo dvig cen odrazil v tržnem položaju podjetja. Agencija bi morala pri svoji odločitvi upoštevati navedbe o dvigu obratovalnih stroškov podjetja in vsebinsko presoјati, če je dvig cen storitev lahko posledica dolgoročnega dviga obratovalnih stroškov. Trdi, da sta 51. in 52. točka PRD v nasprotju, saj bi morala Agencija stroške seštevati in preveriti, kako je dvig posameznih postavk vplival na dvig celotnega stroška storitve. Tudi se ne strinja z Agencijo glede zavrnitve navedb podjetja z razlogom, da podjetje ni spreminjalo cen, ko so bile cene pogonskih goriv višje, kot v letu 2018. Trdi, da podjetje ne more biti omejeno z zvišanjem cen v nekem obdobju, če pred tem ni zviševalo cen v neposredni zvezi z gibanjem stroškov. Dodatno navaja, da je povišanje stroškov objektivno dejstvo, kar priča tudi uveljavitev Tarife. V primerjavi s prej veljavnim pravilnikom so se cene zvišale od 50% do 100%, kar je posledica zvišanja stroškov. Ker gre za isto področje, je podjetje prepričano, da njihov dvig za 25% pomeni odgovor na tržne razmere. Podjetje nadalje navede še, da je večji dobiček v letu 2017 povsem legitim, ter da cena ni zgolj funkcija stroška storitve. Podjetje je z zvišanjem cen želelo doseči večjo donosnost podjetja, kar velja še toliko bolj, ker so na trgu obstajali subjekti, ki so svoje storitve ponujali po bistveno višji ceni. Navede še, da je primerjava s cenami podjetja IVO VARDIČ s.p. neutemeljena, ker podjetji nista primerljivi, podjetje pa je tudi bilo izbrisano iz registra šol voženj.
64. Agencija se je glede časovnega in krajevnega okvirja usklajevanj ter anonimne prijave že opredelila v točki 59 te odločbe in se v izogib ponavljanju nanjo tudi sklicuje. Agencija ne sledi navedbam podjetja, da je sprejelo odločitev o dvigu cen v izolaciji. Trditev podjetja, da je svojo ceno prilagodilo cenam podjetja POSAVC d.o.o., ki je objavilo zvišanje cen in se je s tem zgolj prilagodilo svojemu konkurentu, Agencija ocenjuje kot prilagajanje obrambe teku postopku. Podjetje namreč v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹⁰⁷ nikjer ni omenilo, da je bil razlog za dvig cen prilagoditev cenam podjetja POSAVC d.o.o. Če bi podjetje res prilagodilo cene svojemu konkurentu, bi to po prepričanju Agencije podjetje nedvomno tudi navedlo v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov. Agencija se tudi ne strinja z navedbami podjetja, da gre pri dvigu cen za vzpostavljane normalnega tržnega stanja glede na cene na območju IC Novo mesto. Izpitna centra sta resda primerljiva po velikosti, vendar je gospodarska

¹⁰⁶ Za vse navedene dvige cen je podjetje priložilo tabele SURSa

¹⁰⁷ Dokument št. 3062-7/2018-18

razvitost območij neprimerljiva kar je splošno znano dejstvo, zato tudi stroški in kupna moč potrošnikov po prepričanju Agencije niso primerljivi. To potrjujejo tudi višje cene za uro vožnje na območju IC Novo mesto, ki se gibljejo od 27,5 EUR do 33 EUR na uro za B kategorijo.¹⁰⁸ Nižjo ceno za uro vožnje za B kategorijo imata na območju IC Novo mesto podjetji POSAVC d.o.o. in ANTON PRAH s.p., in sicer enako ceno 26 EUR, kar vsekakor ne more biti zgolj naključje. Zato je Agencija mnenja, da ne gre za vzpostavljanje normalnega tržnega stanja temveč za usklajeno ravnanje subjektov na trgu, ki so vsa določila iste cene ur vožnje z veljavnostjo cenikov na isti dan, pri tem pa nobena izmed strank postopka ne pojasni, zakaj je določila ravno to ceno, ki so jo določile druge stranke postopka, in zakaj je pri posamezni stranki cenik pričel veljati ravno na dan, kot pri drugih strankah postopka. Ob odsotnosti druge verjetne razlage pa Agencija ob upoštevanju vseh dejstev in dokazov v tem postopku ne more zaključiti drugače, kot da gre za usklajeno ravnanje subjektov na trgu.

65. Agencija se ne strinja s podjetjem glede vprašanja dviga obratovalnih stroškov in njihovega vpliva na ceno ter vztraja pri ugotovitvah iz PRD. Agenciji se ne zdi logično, da podjetje dviga stroškov in tudi uveljavitve novega ZVoz-1 ni upoštevalo že v spremembi cenika z dne 1.1.2017. Prilaganje cen storitve dvigu stroškov, predvsem dvigu cen pogonskih goriv, je razvidno tudi iz sprememb cenikov drugih strank postopka. Tako je večina strank postopka spremenila cenike med letom 2013 in 2014, ko so dalj časa vztrajale visoke cene pogonskih goriv¹⁰⁹. Agenciji se tudi ne zdi verjetno, da podjetje zvišanja stroškov ne bi upoštevalo že pri ceniku iz leta 2017, ker je od prejšnje spremembe iz leta 2011 minilo že 6 let, podjetje pa je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov navedlo, da je vezano na nihanja cen dobrin, nujnih za delovanje podjetja. Te navedbe pa niso skladne z dejanskim spreminjanjem cenika podjetja ANTON PRAH s.p., saj je med spremembo cenika iz leta 2011 in 2017 minilo kar šest let, nato pa zgolj malo več kot eno leto do naslednje spremembe leta 2018. Medtem ko so ostale stranke postopka cenike spreminjale na tri do štiri leta. Na podlagi povedanega Agencija vztraja, da trditve podjetja ANTON PRAH s.p. o dvigu stroškov med letom 2011 in letom 2017 niso relevantne. Podjetje je namreč cene pred dnem 1.5.2018 nazadnje spremenilo dne 1.1.2017, zato so za dvig cen dne 1.5.2018 pomembna zgolj povišanja stroškov od dne 1.1.2017 naprej. Stroški dela na dejansko opravljeno uro so bili v prvem četrtletju leta 2018 za 4,8% višji kot v prvem četrtletju leta 2017.¹¹⁰ Povprečna rast plač med 1.1.2017 in 1.5.2018 je bil v dejavnosti vozniških šol 6,4%.¹¹¹ Cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina je bila dne 1.1.2017 1,272 EUR, dne 1.5.2018 pa 1,327 EUR, kar je 4,2% rast. Cena dizelskega goriva je bila dne 1.1.2017 1,180 EUR, na dan obravnavane spremembe cenika (1.5.2018) pa je bila 1,271 EUR, kar predstavlja 7,2% rast.¹¹² Kot izhaja iz tabele SURSA, ki jo je priložilo podjetje, se je povprečna cena novega vozila Renault Clio leta 2017 nasproti ceni iz leta 2016 zvišala za 3,6%. Povprečna cena novega vozila Volkswagen Polo pa se je v istem obdobju za 2,4% znižala. Prav tako se je v tem obdobju znižala povprečna cena avtomobilskega plašča, in sicer za 2%, kar izhaja iz priložene tabele SURSA.¹¹³ Neutemeljeno in zgolj pavšalno (ni obrazloženo, kako bi se naj zvišanje cen iz Tarife odrazilo v strukturi cene storitve podjetja) je tudi sklicevanje podjetja na Tarifo, kar je Agencija že obrazložila v točki 60, na kar se v izogib ponavljanju sklicuje. Dodaja pa, da je Tarifa nadomestila pravilnik o višini stroškov vozniškega izpita in preizkusa znanja iz leta 2004, zato je dokaj visok procent zvišanja cene razumljiv.

66. Na podlagi povedanega je Agencija prepričana, da je za ravnanje podjetja ANTON PRAH s.p. v

¹⁰⁸ <http://avtosola-ipsilon.si/koraki/#cenik>, <http://www.beos.si/cenik>, ter podjetje ALFA-B d.o.o. (priložen cenik, dokument št. 3062-7/2018-19).

¹⁰⁹ http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/notranji_trg/nadzor_cen_naftnih_derivatov/cene_naftnih_derivatov/.

¹¹⁰ <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7455>

¹¹¹ Vir: SURS; glej tabelo: Povprečne mesečne plače v dejavnosti vozniških šol (januar 2017-april 2018), v prilogi.

¹¹² http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/notranji_trg/nadzor_cen_naftnih_derivatov/cene_naftnih_derivatov/

¹¹³ Agencija je za izračun gibanja cene novih avtomobilov in avtomobilskega plašča uporabila leti 2016 in 2017, saj podatkov za leto 2018 še ni. Prav tako je podjetje ANTON PRAH s.p. spremenilo cene dne 1.1.2017 in potem dne 1.5.2018, zato so relevantne povprečne cene vozil v letu 2016 (za spremembo cen dne 1.1.2017) in v letu 2017 (za spremembo cen dne 1.5.2018).

razmerju do ostalih naslovnikov odločbe edina logična in verjetna razlaga, da so pri dvigu cen za uro vožnje za obravnavane kategorije ravnali usklajeno. Podjetje ANTON PRAH s.p. ima sicer prav, da je treba stroške seštevati, vendar je tudi seštevek dviga navedenih stroškov največ 15,2%¹¹⁴, med tem ko je podjetje cene dvignilo med 25% (A, A2 in AM kategorija) in 28,6% (kategorija A1). Agencija še dodaja, da ne verjame, da je rast pogonskih goriv razlog za zvišanje cen. Med letom 2011 in 2017, ko je podjetje spreminjalo cene, so bile cene pogonskih goriv bistveno višje kot 1.1.2017 in 1.5.2018, pa podjetje ni spremenilo svojih cen. Tako so cene neosvinčenega 95-oktanskega bencina od dne 31.1.2012 do 25.11.2014 konstantno presegale 1,4 EUR na liter, v daljšem obdobju celo 1,5 EUR na liter. Cene dizelskega goriva pa so od dne 10.1.2012 do dne 25.11.2014 presegale 1,3 EUR, v določenem obdobju celo 1,4 EUR. Če bi bil dvig cen pogonskih goriv glavni razlog za dvig cen storitev, bi po mnenju Agencije podjetje dvignilo cene tudi v tem obdobju. Glede višanja stroškov najema in novih predpisov, ki bi naj zahtevali, da podjetje najema tujo strokovno pomoč, pa je Agencija mnenja, da so te navedbe presplošne in preveč pavšalne, da bi lahko opravičile tako veliko in enotno zvišanje cen. Tudi sklicevanje podjetja na relativno usklajeno gibanje prihodkov in odhodkov ne omaje prepričanja Agencije v usklajeno ravnanje z ostalimi naslovniki odločbe. Podjetje je namreč največji dobiček ustvarilo ravno v poslovnem letu 2017¹¹⁵, ko je zvišalo cene. Ustvarjanje dobička je povsem legitimno, vendar ne na račun usklajevanja s konkurenti o cenah storitev, s čimer se onemogoči tekmovalnost med konkurenti (npr. z nižjimi cenami, boljšimi vozili ipd.), kar pa povzroči škodo potrošnikom. Iz izkazov poslovnega izida je razvidno, da je podjetje ustvarjalo minimalni dobiček ravno v letih, ko so bile cene pogonskih goriv najvišje, pa kljub temu takrat ni dvignilo cen, kar bi bila logična reakcija na razmere na trgu. Zvišanje cen dne 1.1.2017 je bilo med 6,7% (A in A2 kategorija) in 20% (AM kategorija), kar pa je občutno manj kot zvišanje cen z dne 1.5.2018. To pa je še dodatni razlog, da slednje zvišanje cen ni posledica dviga stroškov ampak usklajenega ravnanja naslovnikov odločbe.

67. Podjetje ANTON PRAH s.p. ni obrazložilo, kako oblikuje cene svojih storitev, saj ni predložilo Agenciji nobene kalkulacije cen, ki bi pokazala, kakšna je struktura stroškov in marža v ceni za uro vožnje praktičnega usposabljanja za posamezne kategorije vozniških izpitov, iz katere bi bilo ob zadostni konkretizaciji razvidno, kako se dvig posameznih stroškov odraža v dvigu cene storitve, čeprav je imelo za to na voljo več možnosti, npr. v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov in izjavi o PRD. Ne glede na to, da gre za samostojnega podjetnika, ki nima stroge korporativne strukture, je Agencija prepričana, da bi podjetje ANTON PRAH s.p. moralo imeti kalkulacijo cen svojih storitev, iz katere bi bilo razvidno, zakaj je ta stranka postopka za ceno ure vožnje določila enako ceno, kot so jo določile druge stranke postopka. Slednje je osnovno opravilo, ki ga opravi vsak subjekt, ki posluje na trgu, saj je drugače nemogoče voditi cenovno politiko podjetij. Navedeno velja za vse naslovnike odločbe. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da se podjetje ANTON PRAH s.p. ukvarja tudi z drugimi dejavnostmi in ustvarja več kot 800 000,00 EUR prihodkov¹¹⁶, zato je izkustveno težko verjetno, da podjetje nima kalkulacije cen. Še več, glede na navedbe podjetja SELKO d.o.o. v izjavi o PRD, ne držijo trditve podjetja ANTON PRAH s.p., da ni imelo stikov s konkurenti. Iz izjave podjetja SELKO d.o.o. je namreč razvidno, da imata podjetji sklenjeno pogodbo o najemu motornih koles, kar je obrazloženo v točki 86, in sta tako brez dvoma v stikih vsaj ti dve podjetji.

¹¹⁴ Dvig plač (6,4%), rast dizelskega goriva (7,2%), dvig cene novega Renault Clia (3,6%) ter znižanje cene avtomobilskega plašča (2%). Rast stroškov dela je vključena v rast plač in se ne seštevata, prav tako se ne seštevata dvig cene 95-oktanskega bencina (vozilo poganja zgolj ena vrsta pogonskega goriva).

¹¹⁵ Vir: Ajpes.

¹¹⁶ Vir: Ajpes.

II.4.2.2.3. Podjetje ALFA-B d.o.o.

68. Podjetje ALFA-B d.o.o. je odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹¹⁷ pojasnilo, da je bil razlog za spremembo cenika z dne 1 5 2018 delitev cenika na ure vožnje in na tečaj CPP ter prilagoditev cen glede na cenik za IC Novo mesto, cene pa oblikujejo na podlagi analiz stroškov Sekcije avtošol Slovenije in Avto-moto zveze Slovenije
69. V Izjavi o PRD¹¹⁸ je podjetje ALFA-B navedlo, da ni nikoli sodelovalo pri dogovarjanju cen. Trdi, da cena 20 EUR za uro vožnje za B kategorijo, ki je dolgo vztrajala, ne zadošča za pokritje stroškov. Ta cena je bila umetno podcenjena, saj so jo držale nekatere šole vožnje, ki so izgubo pokrivalo z drugimi dejavnostmi. Tudi oni so imeli na območju IC Krško nižje cene, kar je čudno, saj so bile na območju IC Novo mesto že zdavnaj 26 in nato 28 EUR, v Črnomlju pa 30 EUR. Prav tako je bilo napovedano s strani Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa, da bo država določila minimalno ceno, do česar pa ni prišlo. Zato so se odločili za postopno podražitev dne 1 4 2018 in napovedali, da se bo cenik uskladil z novomeškim. Da bodo tudi ostali podražili storitve, je bilo za pričakovati, saj je kar nekaj učiteljev vožnje prenehalo poučevati. Prav tako je bilo sredi aprila po govoricah slišati tudi, da bodo ostali podražili storitve, zato je dne 1 5.2018 zopet prišlo do podražitve. Navaja še, da so odnosi med lastniki šol voženj slabi, se pa delavci bolj razumejo, zato se hitro razve kako razmišlja konkurenca. Trdi, da stranke niso oškodovane, saj prihajajo od drugod v Krško, kjer je ceneje. Prav tako se cene med strankami postopka razlikujejo (predvsem upoštevaje popuste), stroške pa imajo skoraj enake. Zato bi bile v primeru dogovora cene povsem identične. Ne strinja se s primerjavo s podjetjem IVO VARDIČ s.p. Nadalje navaja, da je v letu 2017 vsaka šola vožnje morala imeti zaposlenega strokovnega vodjo s VII. stopnjo izobrazbe, kar je povečalo strošek izobraževanja. Prav tako so morali biti tudi ostali delavci v delovnem razmerju, povečalo se je režijsko delo (vnos podatkov o delavcih, vozilih, učilnicah in kandidatih v RPO program ter izvedba tečajev v elektronski in papirni obliki), povišal se je strošek izobraževanja, zahtevana je obvezna uporaba prostoročne povratne veze za motoriste ter obvezna uporaba zaščitne motoristične opreme. Podaljšal pa se je čas izpitne vožnje.
70. Agencija vztraja pri ugotovitvah glede identičnosti cen, kar je obrazloženo v točki 54 te odločbe. Agencija ne more slediti razlagi podjetja ALFA-B d.o.o., da je bila sprememba cen z dne 1.5.2018 na območju IC Krško posledica prilagoditve cenam na območju IC Novo mesto. Podjetje je cene na območju IC Novo mesto spremenilo 1 2 2018, cene na območju IC Krško pa je najprej spremenilo 1.4.2018 in nato spet 1 5.2018, kar pa je nenavadno. Podjetje bi namreč lahko cene na območju IC Krško prilagodilo že 1 4 2018, ne pa šele čez 1 mesec. Takšno ravnanje je nenavadno tudi zaradi dejstva, da podjetje prejšnjih sprememb cen za uro vožnje tako na območju IC Krško kot na območju IC Novo mesto nikdar ni spreminjalo v tako ozkih časovnih intervalih. Na nelogičnost takšnega zvišanja kaže tudi dejstvo iz priloženih cenikov, da je podjetje od leta 2014 naprej na območju IC Krško vedno imelo med 4 EUR (B kategorija) in 8 EUR (A kategorija) nižjo ceno za uro vožnje kot na območju IC Novo mesto. Tako je bilo ob spremembah cen za uro vožnje na območju IC Krško z dne 1 6 2014 in z dne 1.4 2018. Podjetje je prilagoditev cen na območju IC Krško s cenami na območju IC Novo mesto opravilo že s spremembo z dne 1.4 2018. S spremembo z dne 1 5.2018 pa je cene na območju IC Krško za A1 in A2 izenačilo, za ostale kategorije pa ima za 2 EUR (A in B kategorija) ter za 4 EUR (AM kategorija) nižje cene kot na območju IC Novo mesto. Sklicevanje podjetja na analizo stroškov Sekcije avtošol Slovenije in Avto-moto zveze Slovenije je zgolj pavšalno in ob upoštevanju navedenega v tej in naslednji točki, povsem neprepričljivo.

¹¹⁷ Dokument št. 3062-7/2018-19

¹¹⁸ Dokument št. 3062-7/2018-36.

71. Na podlagi navedenega je Agencija prepričana, da je za ravnanje podjetja ALFA-B d.o.o. v razmerju do ostalih naslovnikov te odločbe edina logična in razumna razlaga, da so pri dvigu cen za uro vožnje za obravnavane kategorije ravnali usklajeno. Navedeni zaključek Agencije potrjujejo tudi izjave predstavnikov podjetja ALFA-B d.o.o. Tako Alojzij Rajšelj (lastnik podjetja)¹¹⁹, kot tudi Franci Lamovšek (zdajšnji direktor)¹²⁰ in Rade Lazič (direktor v času spremembe cenika)¹²¹ niso znali razložiti, kaj je botrovalo spremembi cenika z dne 1.5.2018, zgolj 1 mesec po prejšnji spremembi. Glede vpliva povišanj stroškov (ki jih je podjetje navedlo v izjavi o PRD) na dvig cene dne 1.5.2018 Agencija vztraja pri ugotovitvi, da ti stroški niso mogli biti razlog za dvig cen z dne 1.5.2018. Vsi omenjeni stroški so znani že od uveljavitve ZVoz-1 in jih je po prepričanju Agencije podjetje že vključilo v spremembo cenika z dne 1.4.2018. Ni namreč logično, da bi podjetje cene samo v razmiku 1 meseca spremenilo zaradi dviga stroškov. Sploh pa ne za tako visok odstotek (od 8,3% za B kategorijo do 25% za AM kategorijo). Tudi navedbe predstavnikov podjetja o povišanju cen pogonskih goriv in uvedbi elektronskega cestninjenja po prepričanju Agencije ne morejo biti razlog spremembe dne 1.5.2018. Elektronsko cestninjenje je bilo uvedeno dne 1.4.2018 za vozila nad 3,5 tone največje dovoljene mase (tovornjaki in avtobusi-kategorija C in D), kar je bilo že dalj časa znano, in bi ga podjetje lahko upoštevalo pri spremembi cenika z dne 1.4.2018. Pa tudi sicer ta strošek ne more vplivati na cene ostalih kategorij. Tudi rast cen naftnih derivatov ne more biti razlog spremembe. Podjetje ALFA-B d.o.o. je pred obravnavano spremembo dvakrat spremenilo ceno ure vožnje, in sicer dne 1.6.2014, ko je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1,483 EUR in cena dizelskega goriva 1,376 EUR, in dne 1.4.2018, ko je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1,299 EUR in cena dizelskega goriva 1,232 EUR. Na dan obravnavane spremembe (1.5.2018) pa je bila cena 95-oktanskega bencina 1,327 EUR, dizelskega goriva pa 1,271 EUR. Navedeno pomeni, da se je cena pogonskih goriv od dne 1.6.2014 do 1.4.2018 celo znižala, nato pa v 1 mesecu minimalno zvišala (95-oktanski bencin za 2,2%, dizelsko gorivo pa za 3,2%), podjetje pa je cene storitev v eno mesečnem razmiku zvišalo med 8,3% (B kategorija) in 25% (AM kategorija). Podjetje tudi sicer ni obrazložilo kako oblikuje cene svojih storitev, saj ni predložilo nobene kalkulacije cen, ki bi pokazala kakšna je struktura stroškov in marža v ceni za uro vožnje praktičnega usposabljanja za posamezne kategorije voznških izpitov in iz katere bi bilo ob zadostni konkretizaciji razvidno kako se dvig posameznih stroškov odrazi v dvigu cene storitve, čeprav bi to lahko storilo tekom postopka pred Agencijo, npr. v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov, na sestanku pri podjetju, v izjavi o PRD ipd.
72. Agencija se ne strinja s trditvijo podjetja, da potrošniki niso na slabšem, saj je očitno, da so se cene občutno dvignile, kar se v odsotnosti usklajenega ravnanja ne bi. Ne samo, da so potrošniki na slabšem zaradi višjih cen, z enakimi cenami storitev naslovnikov odločbe, je bila potrošnikom onemogočena tudi možnost izbire ugodnejšega ponudnika storitev. Glede navedb o govoricah (glede povišanja cen konkurentov) ter stikih med delavci naslovnikov odločbe, na podlagi katerih se hitro razve kako razmišlja konkurenca, pa se Agencija sklicuje na točki 85 in 86 te odločbe.

III.4.2.2.4 Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p.

73. Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹²² pojasnilo, da je cenik z dnem uveljavitve 25.5.2018 spremenilo izključno zaradi povečanja stroškov samega usposabljanja (gorivo, gume, registracija vozil, vzdrževanje vozil in povečanja plač zaposlenih).

¹¹⁹ Dokument št. 3062-7/2018-24-B

¹²⁰ Dokument št. 3062-7/2018-24-B

¹²¹ Dokument št. 3062-7/2018-24-C.

¹²² Dokument št. 3062-7/2018-15.

74. V izjavi o PRD je podjetje navedlo, da se z nobeno izmed šol voženj ni dogovarjalo o ceni za praktično usposabljanje. O višini cene so se odločili izključno sami Trdi, da so na začetku meseca maja 2018 na spletnih straneh ostalih šol voženj opazili, da so nekatere spremenile cenike. Tako so se tudi oni odločili, da dvignejo cene dne 25.5.2018. Zaradi navedenega je prepričano, da ni možno govoriti o dogovarjanju cen.
75. Agencija navedbe podjetja v izjavi o PRD ocenjuje kot neverodostojne, saj gre očitno za prilagajanje obrambe teku postopka. Podjetje je namreč v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov navedlo, da je cene dvignilo zaradi povišanj stroškov usposabljanja in spremljanja konkurentov sploh ni omenilo. Še več, podjetje je na sestanku izrecno navedlo, da konkurentov ne spremlja, ter da ne ve kdaj so spremenili cene.¹²³
76. Agencija zato vztraja pri svojih ugotovitvah. Podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. je imelo pred obravnavano spremembo cenika veljaven cenik z dne 1.1.2013, ko je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1,486 EUR in cena dizelskega goriva 1,385 EUR, na dan obravnavane spremembe (25.5.2018) pa je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1,351 EUR in cena dizelskega goriva 1,296 EUR.¹²⁴ To pomeni, da se je cena 95-oktanskega bencina znižala za 9,1%, cena dizelskega goriva pa za 6,4%. Tudi cena povprečnega avtomobilskega plašča se je v tem obdobju znižala, in sicer iz 85,33 EUR v letu 2013 na 74,83 EUR v letu 2017 (kar znaša 14%).¹²⁵ Cena tehničnega pregleda se je v tem obdobju zvišala iz 32,67 EUR na 33,97 EUR, kar je 4%.¹²⁶ Povprečna bruto mesečna plača zaposlenih v dejavnosti šol voženj pa se je od januarja 2014 do aprila 2018 zvišala za 7,5%.¹²⁷
77. Na podlagi povedanega je Agencija prepričana, da je za ravnanje podjetja BOGDAN PETRIŠIČ s.p. v razmerju do ostalih naslovnikov odločbe edina logična in razumna razlaga, da so pri predmetnem dvigu cen za uro vožnje za obravnavane kategorije ravnali usklajeno. Znižanje cen pogonskih goriv in avtomobilskih plaščev in minimalno zvišanje povprečnih plač zaposlenih v dejavnostih šol voženj ter tehničnih pregledov ne more opravičiti občutnega zvišanja cen storitev. Podjetje je namreč od zadnje spremembe cenika pred obravnavano dvignilo ceno za uro vožnje med 30% (B kategorija) in 50% (AM kategorija). To velja ne glede na to, da so se zvišali stroški registracij in vzdrževanja vozil, za kar pa podjetje ni predložilo podatkov, niti jih ni na SURS-u. Glede na to, da je podjetje navedlo, da je spremenilo cenik dne 24.5.2018 z veljavnostjo od dne 25.5.2018 izključno zaradi povečanja stroškov samega usposabljanja (gorivo, gume, registracija vozil, vzdrževanje vozil in povečanja plač zaposlenih), je Agencija prepričana, da pri dvigu cen podjetja BOGDAN PETRIŠIČ s.p. ne gre za razumno prilagoditev cen konkurentom, temveč je le-to posledica usklajenega ravnanja med naslovniki odločbe. Podjetje pa tudi sicer ni obrazložilo, kako oblikuje cene svojih storitev, saj ni predložilo nobene kalkulacije cen, ki bi pokazala, kakšna je struktura stroškov in marža v ceni za uro vožnje praktičnega usposabljanja za posamezne kategorije vozniških izpitov, iz katere bi bilo ob zadostno konkretizaciji razvidno kako se dvig posameznih stroškov odrazi v dvigu cene storitve, čeprav bi to lahko storilo tekom postopka pred Agencijo, npr. v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov, na sestanku pri podjetju, v izjavi o PRD ipd. Agencija še dodaja, da je glede na enake cene storitev očitno, da je podjetje sodelovalo pri usklajenem ravnanju vsaj od 1.5.2018 (ne glede na to, da je cenik spremenilo dne 24.5.2018), le cene je spremenilo pozneje.

¹²³ Dokument št. 3062-7/2018-24-A

¹²⁴ http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/notranji_trg/nadzor_cen_naftnih_derivatov/cene_naftnih_derivatov/.

¹²⁵ Vir: SURS, glej tabelo: Povprečna letna cena avtomobilskega plašča, v prilogi. Agencija je upoštevala leto 2017, ker podatka za leto 2018 še ni.

¹²⁶ Vir: SURS, glej tabelo: Povprečna letna cena tehničnega pregleda, v prilogi. Agencija je upoštevala leto 2017, ker podatka za leto 2018 še ni.

¹²⁷ Vir: SURS, glej tabelo: Povprečne mesečne plače v dejavnosti vozniških šol (januar 2014- april 2018), v prilogi. Agencija je za izhodiščni podatek vzela januar 2014, saj podatkov za leto 2013 ni.

III.4.2.2.5. Podjetje SELKO d.o.o.

78. Podjetje SELKO d.o.o. je v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹²⁸ pojasnilo, da so bili razlogi za spremembo cenika dne 1.5.2018 predvsem povišanje stroškov vzdrževanja vozil, amortizacija, povišana cena goriv, povišanje plač in ostalih storitev, telekomunikacij in interneta. Navaja še, da so se povišali stroški pri poučevanju kandidatov pri vožnji enoslednih vozil, saj je učitelj vožnje edini na območju 4, ki poučuje bodoče motoriste tako, da jih spremlja z motornim kolesom, razen na izpitni vožnji, ki se opravi z osebnim vozilom, zaradi vožnje ocenjevalca Ker se poučevanje opravlja v vseh vremenskih razmerah, je treba zagotoviti ustrezno motoristično opremo za učence in učitelja vožnje
79. V izjavi o PRD¹²⁹ podjetje zanika kakršnokoli sodelovanje v kartelnih dogovarjanjih o cenah svojih storitev. Podjetje navede, da anonimna prijava ne omenja podjetja SELKO d.o.o., tudi gostilna Pacifik v tistem času že nekaj časa ni obratovala. Podjetje pojasnjuje, da je cene dvignilo zaradi spremembe zakonodaje (določitev minimalne cene na podlagi enotnih ekonomskih normativov ter uveljavitev Tarife). Navede še, da je cenik sprejelo dne 1.5.2018 po tem, ko je v mesecu marcu in aprilu spremljalo promet in ugotovilo, da posluje z izgubo, zato je z dnem 1.5.2018 poskusilo z dvigom cen Trdi, da se z drugimi šolami vožnje ni dogovarjalo, čeprav z nekaterimi poslovno sodeluje. Tako ima z Leopoldom Prahom (prokurist podjetja INTI PRAH d.o.o.) pogodbo o najemu poslovnega prostora, s podjetji INTI PRAH d.o.o., ANTON PRAH s.p. in BOGDAN PETRIŠIČ s.p. pa pogodbo o najemu motornih koles. Podjetje še navede stroške, ki so zajeti v ceno ure vožnje za vse kategorije (plača zaposlenega, materialni stroški, vodenje evidenc, stroški najema poslovnih prostorov, stroški vozil in njihovega vzdrževanja in ostalo). Navede še, da uporablja osebni avtomobil Golf 1,6 TDI, za katerega se je obrok leasinga v letu 2017 povečal za 36%. Podjetje je nadalje navedlo stroške, ki jih je imelo v letu 2018 Trdi, da kljub povišanju cen ni velike razlike v prometu podjetja
80. Do relevantnosti anonimne prijave in gostilne Pacifik se je Agencija že opredelila v 59. točki odločbe, zato se v izogib ponavljanju nanjo v celoti sklicuje. Tudi glede določitve minimalne cene in uveljavitve Tarife se je Agencija že opredelila v točkah 60 in 65, na kateri se v celoti sklicuje Navedbo stroškov, ki naj bi sestavljali ceno uro vožnje za vse kategorije, Agencija opredeljuje kot prilagajanje navedb teku postopku. Podjetje bi vse našteje stroške lahko navedlo že v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov. Ne glede na to pa so tudi sicer navedbe pavšalne in nekonkretizirane, saj je podjetje navedlo zgolj stroške, ne pa tudi, kako se posamezen strošek odraža v ceni storitve in kako se povišanje stroškov kaže v višji ceni storitve.
81. Agencija tako vztraja pri svojih ugotovitvah. Podjetje SELKO d.o.o. je imelo pred obravnavano spremembo cenika veljaven cenik z dne 10.4.2014, ko je bila cena neosvinčenega 95-oktanskega bencina 1.454 EUR in cena dizelskega goriva 1.345 EUR, na dan obravnavane spremembe (1.5.2018) pa je bila cena 95-oktanskega bencina 1.327 EUR, dizelskega goriva pa 1.271 EUR.¹³⁰ Navedeno pomeni, da se je cena 95-oktanskega bencina v tem obdobju znižala za 9,6%, cena dizelskega goriva pa za 5,8%. Povprečna mesečna bruto plača v dejavnosti voznških šol se je od aprila 2014 do aprila 2018 zvišala za 6,3%.¹³¹ Tudi cena minute telefonskega pogovora v Republiki Sloveniji se je med letoma 2014 in 2017 zvišala, in sicer za 16,3%.¹³² Cena telefonske naročnine pa se je v tem obdobju zvišala za 0,4%.¹³³

¹²⁸ Dokument št. 3062-7/2018-14.

¹²⁹ Dokument št. 3062-7/2018-35.

¹³⁰ Gibanje cen naftnih derivatov

http://www.mgrt.gov.si/delovna_podrocja/notranji_trg/nadzor_cen_naftnih_derivatov/cene_naftnih_derivatov/

¹³¹ Vir: SURS; glej tabelo: Povprečna mesečna plača v dejavnosti voznških šol (april 2014-april 2018), v prilogi

¹³² Vir: SURS. Podatkov za leto 2018 še ni, glej tabelo: Povprečna letna cena minute pogovora in telefonske naročnine, v prilogi.

82. Na podlagi povedanega je Agencija prepričana, da je za ravnanje podjetja SELKO d.o.o. v razmerju do ostalih naslovnikov te odločbe edina logična in razumna razlaga, da so pri dvigu cen za uro vožnje za obravnavane kategorije ravnali usklajeno zlasti upoštevaje dejstvo, da so stranke postopka istega dne dvignile ceno storitve na isti znesek. Znižanje cen naftnih derivatov ter na drugi strani zvišanje povprečne mesečne bruto plače v dejavnosti voznških šol ter telekomunikacijskih storitev, ne more upravičiti in razložiti po višini in časovno usklajenega zvišanja cen za uro vožnje obravnavanih kategorij. Enakega mnenja je Agencija glede stroškov leasinga, ki pa jih podjetje plačuje že od leta 2017, zato Agencija ne verjame, da je sprememba cenika z dne 1.5.2018 posledica dviga teh stroškov. To velja še toliko bolj, ker je podjetje v letu 2017 povišalo dobiček.¹³⁴ Podjetje SELKO d.o.o. je namreč cene storitev zvišalo med 23,3% (A in A2 kategorija) in 50% (AM kategorija). Tudi navedbe o zvišanju stroškov predvsem pri enoslednih vozilih, zaradi spremljanja kandidatov z motornim kolesom, Agencije ne prepričajo. Le-ti bi namreč narekovali zvišanje cen storitev A kategorij, ne pa tudi B kategorije. Podjetje pa je zvišalo tudi ceno za uro vožnje za B kategorijo, in sicer za 30%. Pa tudi sicer Agencija ne vidi razloga za tako veliko povišanje cen za uro vožnje za A kategorije samo zaradi spremljanja kandidatov na motornem kolesu. To velja še posebej, ker so se cene pogonskih goriv znižale. Navedeno potrjuje tudi dejstvo, da je imelo podjetje SELKO d.o.o., do maja 2018 izgubo¹³⁵, ki pa se je po navedbah podjetja po spremembi cenika do dne 19.10.2018 spremenila v dobiček.

III.4.2.2.6. Sklepno

83. Vsi naslovniki odločbe so v svojih izjavah samo pavšalno navajali razloge, zakaj so povišali cene (energenti, izobraževanja, itd.), nobeno obravnavano podjetje pa ni predložilo kalkulacije, ki bi pokazala, kakšna je bila struktura stroškov in marže pri prejšnjih cenah ter kako se določen odstotek zvišanja energentov, plač in ostalih stroškov odrazi na novi ceni. Nobeno podjetje ni argumentiralo, zakaj se različni odstotki zvišanja cen pri naslovniki odločbe (ob različnih izhodiščih in dobičkonosnosti) čisto naključno odrazijo v enakih cenah. Ob pomanjkanju navedenih navedb in dokazov je Agencija prepričana, da za tako enoten dvig cen ne obstaja nobena druga verjetna razlaga, kot usklajeno ravnanje med naslovniki odločbe.
84. Dejstvo, na katerega so se sklicevale stranke postopka, da je bilo podjetje VARDIČ IVO s.p., ki je imelo občutno nižje cene za uro vožnje za predmetne kategorije, zaradi nepravilnosti izbrisano iz registra¹³⁶, za presojo predmetne zadeve ni relevantno. Navedeno podjetje namreč ni stranka predmetnega postopka, Agencija pa je cene storitev predmetnega podjetja navedla zgolj zato, da je predstavila stanje na trgu. Agencija je prepričana, da odločitve obravnavanih podjetij o določitvi enakih cen za uro vožnje niso bile sprejete v izolaciji na podlagi lastnih in neodvisnih razlogov, saj imajo med seboj čisto drugačno stroškovno strukturo. Podjetja se namreč razlikujejo v številu zaposlenih, voznem parku, številu in kapaciteti lastnih prostorov ter tudi ali dejavnost šole vožnje predstavlja njihovo edino dejavnost ali ne.¹³⁷ Da v primeru časovno in po višini poenotenih dvigov cen storitve, za kakršno gre tudi v predmetni zadevi, ne gre zgolj za naključje ali prilagajanje konkurentov, temveč za usklajeno ravnanje, je potrdilo tudi že Vrhovno sodišče RS (npr. v odločbi opr. št. U 5/2008 z dne 30.6.2009 ter sodbi opr. št. X Ips 70/2010 z dne 15.6.2010).¹³⁸

¹³³ Vir: SURS. Podatkov za leto 2018 še ni, glej tabelo Povprečna letna cena minute pogovora in telefonske naročnine, v prilogi.

¹³⁴ Ajpes

¹³⁵ Bančni izpisek podjetja SELKO d.o.o., ki je priložen izjavo o PRD

¹³⁶ <https://rpo.avp-rs.si/Register.aspx> in <https://www.zurnal24.si/avto/avtosola-iz-pekla-zavijte-v-krsko-317809>

¹³⁷ Podatki, pridobljeni iz spletnih strani podjetij ter registra šol voženj na <https://rpo.avp-rs.si/Register.aspx>.

¹³⁸ Podobno tudi v sodbi opr. št. X Ips 232/2014 z dne 16.4.2015, kjer je v primeru enakih cen konkurentov v postopkih javnega naročanja sodišče navedlo, da je usklajeno ravnanje najbolj (če ne že edina) verjetna razlaga revidentkinega vzporednega obnašanja.

85. Dodaten indic, ki kaže, da je vzporedno obnašanje naslovnikov odločbe posledica usklajenega ravnanja pri določanju cen, so navedbe podjetja SELKO d.o.o o stikih med njimi, ter navedbe podjetja ALFA-B d.o.o. o govoricah (glede povišanja cen konkurentov) ter stikih med delavci naslovnikov odločbe, na podlagi katerih se hitro razve, kako razmišlja konkurenca. V skladu z uveljavljeno sodno prakso že samo dejstvo, da je določeno podjetje prejelo informacije o konkurentu, ki jih neodvisen gospodarski subjekt sicer hrani kot poslovno skrivnost, zadostuje za dokaz obstoja namena omejevanja konkurence.¹³⁹ Takšna razkritja se lahko pojavijo na primer prek stikov s pošto, elektronsko pošto, telefonskimi klici, sestanki itd. Pri tem je nepomembno, ali samo eno podjetje enostransko obvesti svoje konkurente o svojem nameravanem tržnem obnašanju, ali pa vsa sodelujoča podjetja obveščajo druga drugo o zadevnih posvetovanjih in namerah. Kadar eno samo podjetje razkrije konkurentom strateške informacije o svoji prihodnji trgovinski politiki, to zmanjša strateško negotovost glede prihodnjih operacij na trgu za vse konkurente ter poveča tveganje za omejitev konkurence in tajnega dogovarjanja. Na primer, že sama navzočnost na sestanku, na katerem podjetje razkrije konkurentom svoje načrte v zvezi s cenami, je verjetno zajeta v 6. členu ZPOmK-1, tudi če ni izrecnega sporazuma, da se dvignejo cene. Kadar podjetje prejme od konkurenta strateške podatke (naj bo to na sestanku, po pošti ali elektronsko), se domneva, da je sprejelo informacije in ustrezno prilagodilo svoje ravnanje na trgu, razen če se odzove z jasno izjavo, da ne želi prejemati takih podatkov.¹⁴⁰
86. Glede na navedbe podjetja SELKO d.o.o., ki je v pogodbenem odnosu s podjetji INTI PRAH d.o.o., ANTON PRAH s.p. in BOGDAN PETRIŠIČ s.p. ter Leopoldom Prahom (prokuristom podjetja INTI PRAH d.o.o.)¹⁴¹ je očitno, da so vsaj nekateri naslovniki odločbe v rednih stikih. Navedeno pa je v nasprotju z navedbami nekaterih naslovnikov odločbe, da med seboj sploh ne sodelujejo. Agencija sicer nima dokaza o vsebini stikov, vendar skupaj s časovno in po višini usklajenim dvigom cen ob nasprotujočih si navedbah glede medsebojnega sodelovanja, predstavljajo sklenjen krog indicov o usklajenem ravnanju pri določanju cen za uro vožnje praktičnega usposabljanja za A, A1, A2, AM in B kategorijo vozniških izpitov. Glede na navedbe podjetja ALFA-B d.o.o. o govoricah in stikih med delavci konkurentov, Agencija dodaja, da je za omogočanje usklajevanja o cenah dovolj, da si informacije o le-teh izmenjajo zaposleni pri konkurenčnih podjetjih (ne glede na to kdo je pooblaščen za dokončno odločitev o cenah), kar še dodatno utrjuje prepričanje Agencije o usklajenem ravnanju.¹⁴²
87. Upošteva navedbe naslovnikov odločbe v njihovih izjavah o PRD o cenah obravnavanih storitev na območjih drugih izpitnih centrov, je Agencija še dodatno preverila cene na nekaterih izpitnih centrih po državi. Agencija je ugotovila, da se cena na območju IC Maribor za B kategorijo giblje med 20 in 25 EUR, cena za A kategorijo med 32 in 34 EUR, za A1 kategorijo med 29 in 30 EUR, za A2 kategorijo med 31 in 32 EUR, za AM kategorijo pa med 22 in 25 EUR.¹⁴³ Na območju IC Murska Sobota se cene za uro vožnje za kategorijo B gibljejo med 23 in 25 EUR, za A kategorijo med 35 in 38 EUR, za A1 kategorijo med 33 in 35 EUR, za A2 kategorijo med 34 in 36 EUR ter za AM kategorijo med 23 in 27 EUR.¹⁴⁴ Na območju IC Ljubljana so cene za B kategorijo med 22 in 26 EUR, za A kategorijo med 31 in 36 EUR, za A1 kategorijo med 28 in 36 EUR, za A2 kategorijo med 31 in 37 EUR ter za kategorijo AM med 26

¹³⁹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. julija 2001 v zadevi Tate & Lyle proti Komisiji, T-202/98, Recueil, str. II-2035, točka 66.

¹⁴⁰ Sporočilo Komisije – Smernice o uporabi člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije za spoznanje o horizontalnem sodelovanju (Uradni list Evropske unije C 11, 14. 1. 2011), str. 14, točka 62 in navedena sodna praksa, ki ji sledi tudi Vrhovno sodišče RS, glej npr. sodbo št. G 27/2011-10 z dne 11. 6. 2013.

¹⁴¹ Kar izhaja iz bančnega izpiska podjetja SELKO d.o.o.

¹⁴² Sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi Dole Food proti Komisiji, C-286/13, točka 102-104.

¹⁴³ Podatki iz objavljenih cenikov: <http://www.sola-voznje.si/cenik/>, <http://www.vremec.si/cenik.htm>, <http://prometna.net/sola-voznje/cenik-in-prijava/cenik/>, <http://www.avtosola-fortuna.si/cenik.html>, <http://avtosola-formula3000.si/cenik>.

¹⁴⁴ Podatki iz objavljenih cenikov: <http://www.solavoznje-benke.si/sola-voznje/cenik-storitev/>, <http://avtosola-nomad.si/cenik/>, <http://www.avtosola-alma.si/avtosola/cenik>, <http://www.bistroumnez.si/cenik.htm>.

in 28 EUR.¹⁴⁵ Agencija je preverila območja treh IC, saj je mnenja, da predstavlja zadosten vzorec za ugotovitev, da so cene na območju IC Krško višje ter za razliko od ostalih IC med konkurenti enake oziroma podobne (razen torej za kategorijo A1, kjer ima samo podjetje POSAVC d.o.o. nižjo ceno). Navedeno pa še dodatno utruje prepričanje Agencije, da so naslovniki te odločbe pri določanju cen obravnavanih storitev ravnali usklajeno.

88. Agencija je glede na navedbe strank postopka v njihovih izjavah o PRD tudi preverila, ali je tržna struktura na trgu storitev šol voženj na območju IC Krško takšna, da bi šole vožnje lahko tako natančno predvidele vedenje svojih konkurentov. Vzoredno obnašanje na trgu, ki je odraz razumne prilagoditve obstoječemu ali pričakovanemu ravnanju svojih konkurentov ne pomeni kršitve 6. člena ZPOmK-1. Agencija je ugotovila, da so naslovniki odločbe različno velika podjetja, saj imajo zaposlenih različno število učiteljev vožnje.¹⁴⁶ Različno število zaposlenih učiteljev vožnje ter različno število posredovanih računov za posamezne kategorije¹⁴⁷ dokazujejo različne tržne deleže obravnavanih podjetij, kar izhaja tudi iz različnega števila kandidatov pri posameznih šolah vožnje.¹⁴⁸ Nadalje je Agencija ugotovila, da v skladu z ZVoz-1 in na njegovi podlagi sprejetimi pravilniki ni visokih vstopnih ovir do trga dejavnosti šol voženj. Agencija vztraja pri tej ugotovitvi, kljub navedbam podjetja SELKO d.o.o., da je delo učitelja vožnje izredno zahtevno, saj gre za zahteven vzgojno izobraževalni proces, ki se izvaja v vseh pogojih v cestnem prometu, da je poklic izredno stresen, da gre za resno delo, ki ima vpliv na življenje vseh udeležencev v prometu, s katerimi se Agencija delno strinja. Res je, da je poklic učitelja vožnje lahko stresen in ima vpliv na življenje vseh udeležencev v prometu, vendar ne gre za izredno zahteven poklic, niti za zahteven vzgojno izobraževalni proces, kar izhaja iz predpisov, ki urejajo dostop do poklica. V skladu z 31. členom ZVoz-1 se namreč za učitelja vožnje ne zahteva posebna izobrazba, ampak je dovolj srednja izobrazba in opravljen program izobraževanja.¹⁴⁹ Da se za opravljanje dejavnosti šol voženj ne zahtevajo posebno težko dosegljivi pogoji ali specialistična znanja, izhaja tudi iz dejstva, da se naslovniki odločbe ne ukvarjajo samo z dotično dejavnostjo, niti ni pri vseh primarna dejavnost. Pa tudi sicer, pogoji dela ne vplivajo na odločitve o vstopnih ovirah, ampak je pomembna možnost dostopa do opravljanja dejavnosti, ki pa je kot obrazloženo, zelo visoka.
89. Agencija je tudi ugotovila, da je na obravnavanem trgu povpraševanje elastično, kar izhaja iz pojasnil podjetja INTI PRAH d.o.o.,¹⁵⁰ ugotovitvi pa pritrujejo tudi izjave lastnika, direktorja in bivšega direktorja podjetja ALFA-B d.o.o.¹⁵¹
90. Z vidika različne velikosti in velikega števila različnih šol voženj, ki delujejo in ponujajo svoje storitve komitentom na območju IC Krško, relativno majhnega obsega trga ter tudi same narave obravnavane storitve, v zadevnem primeru ne moremo govoriti o enakosti (vzporednosti) delovanja, ki ga zahteva oligopolistična tržna struktura, ampak nasprotno. Glede na značilnosti panoge, gre pričakovati, da bodo šole vožnje sprejele lastne cenovne strategije in da bo cenovna konkurenca igrala pomembno vlogo na trgu.

¹⁴⁵ Podatki iz objavljenih cenikov: <http://www.avtosola-jezica.com/cenik/>, <http://as-amtk.si/cenik/cenik/>, <http://www-3-d.si/cenik/>, http://www.blisk-as.si/si/Blisk_AS.php?IDM=1249&IDPM=976, <http://www.avtosola-brulc.si/cenik/>, <http://avtosola-ideal.si/cenik/>, <http://www.avtosola-smarca.com/avtosola/cenik/>, <http://www.avtosola-loncar.si/cenik/>

¹⁴⁶ Podatki so pridobljeni iz spletnih strani podjetij ter registra šol voženj na <https://rpo.avp-rs.si/Register.aspx>

¹⁴⁷ Dokumenti št. 3062-7/2018-14 do št. 3062-7/2018-19

¹⁴⁸ Dokumenta št. 3062-7/2018-28 in št. 3062-7/2018-29

¹⁴⁹ Drugi pogoji: da veljavno vozniško dovoljenje ustreznega kategorije najmanj pet let; da oseba ni pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora za kaznivo dejanje zoper življenje in telo, človekove pravice in svoboščine, delovno razmerje in socialno varnost, pravni promet, premoženje, gospodarstvo, spolno nedotakljivost, uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, javni red in mir ali varnost javnega prometa; da oseba ni bila pravnomočno kaznovana za dva in več prekrškov zoper javni red in mir z elementi nasilja, da osebi v zadnjih treh letih ni bil izrečen varnostni ukrep odvzema voznškega dovoljenja ali prepovedi opravljanja poklica, izrečeno prenehanje veljavnosti voznškega dovoljenja oziroma prepoved uporabe voznškega dovoljenja, izrečena prepoved vožnje motornega vozila določene vrste ali kategorije

¹⁵⁰ Dokument št. 3062-7/2018-16.

¹⁵¹ Dokumenta št. 3062-7/2018-24-B in 3062-7/2018-24-C

91. Skladno z navedenim Agencija zaključuje, da tako časovno (štiri podjetja dne 1.5.2018 in eno dne 25.5.2018) in po višini (identične cene, razen pri kategoriji A1 podjetja POSAVC d.o.o., ki ima za 1 evro nižjo ceno) usklajen dvig cen za uro vožnje praktičnega usposabljanja za pridobitev vozniškega dovoljenja za kategorije A, A1, A2, AM ter B na območju IC Krško ni posledica ekonomskih razmer ali tržne strukture, ki bi narekovala takšno zavestno vzporedno obnašanje. Glede na zgoraj navedene znake (ravljanje zadevnih podjetij na trgu je enako, zadevna podjetja delujejo na istem horizontalnem nivoju, do enakega ravnanja ni moglo priti drugače kot na osnovi usklajene volje strank v postopku) in anonimne prijave ter dajstva, ki opisujejo enako ravnanje zadevnih podjetij pri dvigu cen za uro vožnje za obravnavane kategorije, je Agencija mnenja, da je obravnavano vzporedno obnašanje posledica zavestno usklajene (*conscious parallelism*) in v omejevanje oziroma popolno izključitev konkurence med naslovniki te odločbe pri ponujanju storitve praktičnega usposabljanja za vozniški izpit usmerjene volje zadevnih podjetij (za kar ne obstaja nobena druga verjetna razlaga), do katere je prišlo vsaj od 1.5.2018 (ko so začeli veljati štirje od petih cenikov), kar je v nasprotju s 6. členom ZPOMK-1.

III.4.3. Cilj ali učinek omejevanja konkurence

92. Da Agencija ugotovi, ali je sporazum oziroma usklajeno ravnanje v nasprotju z določbo 6. člena ZPOMK-1, mora ugotoviti tudi, da je cilj ali učinek omejevalnega sporazuma oziroma usklajenega ravnanja preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji
93. V skladu s prakso EU ni potrebno proučiti oziroma dokazovati dejanskih ali potencialnih učinkov sporazuma na trg, kadar je ugotovljeno, da je njegov cilj omejevanje konkurence¹⁵² Enako velja, če gre za usklajeno ravnanje¹⁵³ Glede razmejitve med usklajenimi ravnanji, ki imajo protikonkurenčni cilj, in takimi, ki imajo protikonkurenčno posledico, je treba opozoriti, da protikonkurenčni cilj in posledica za presojo, ali ravnanje spada pod prepoved iz 6. člena ZPOMK-1 (oziroma člena 101(1) PDEU), nista kumulativna pogoja, temveč alternativna. Na podlagi ustaljene sodne prakse od sodbe z dne 30. junija 1966, LTM¹⁵⁴, je zaradi alternativnosti tega pogoja, ki jo izraža veznik „oziroma“, treba najprej preučiti cilj usklajenega ravnanja in pri tem upoštevati gospodarski okvir, v katerem naj bi se izvajalo¹⁵⁵
94. Da se ugotovi ali je sporazum med podjetji tako škodljiv, da se šteje za omejitev konkurence „po cilju“ v smislu 6. člena ZPOMK-1, je treba upoštevati vsebino njegovih določb, cilje, ki se želijo z njim doseči, ter pravni in gospodarski okvir, v katerega je umeščen Pri presoji navedenega okvira je treba upoštevati tudi naravo zadevnega blaga in storitev ter dejanske pogoje delovanja in sestave zadevnega trga ali trgov. Po potrebi se upošteva tudi dejansko ravnanje podjetij na trgu in subjektivni namen strank, vendar slednji ni nujen element za opredelitev omejujoče narave sporazuma.¹⁵⁶ Če pa se z analizo vrste dogovarjanja med podjetji ne ugotovi zadostna stopnja škodljivosti za konkurenco, je treba preučiti posledice takega dogovarjanja (učinke) in za njegovo prepoved zahtevati predložitev dokazov, ki dokazujejo, da je bila konkurenca dejansko znatno preprečena, omejena ali izkrivljena¹⁵⁷

¹⁵² Sodbi Sodišča prve stopnje z dne 6. julija 2000 v zadevi Volkswagen AG proti Komisiji, T-62/98, Recueil, str. II-2707, točka 178, in z dne 12. julija 2001 v zadevi Tate & Lyle proti Komisiji, T-202/98, Recueil, str. II-2035, točki 72 in 73, ter Sporočilo Komisije – Smernice o uporabi člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije za sporazume o horizontalnem sodelovanju (Uradni list Evropske unije C 11, 14. 1. 2011), str. 8, točka 24 in navedena sodna praksa.

¹⁵³ Sodbi Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 124, in z dne 8. julija v zadevi Huls AG proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-04287, točke od 163 do 165

¹⁵⁴ 56/65, Recueil, str. 337 in 359.

¹⁵⁵ Sodba Splošnega Sodišča z dne 16. junija 2015 v zadevi FSL Holdings in drugi proti Komisiji, T-655/11, točka 423 in tam navedena sodna praksa

¹⁵⁶ Sodba Sodišča z dne 11. septembra v zadevi BC proti Komisiji, C-67/13, točka 53 in tam navedena sodna praksa.

¹⁵⁷ Sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014 v zadevi BC proti Komisiji, C-67/13, točka 52 in tam navedena sodna praksa.

95. Poudariti je treba, da je pojem omejevanja „zaradi cilja“ treba razlagati strogo in da ga je mogoče uporabiti le za nekatere vrste dogovarjanja med podjetji, ki so za konkurenco tako škodljive, da je mogoče šteti, da ugotavljanje njihovih posledic ni potrebno. Nekatere oblike dogovarjanja med podjetji je namreč že zaradi njihove narave mogoče obravnavati kot škodljive za dobro delovanje običajnega konkurenčnega trga. Za ugotovitev, ali sporazum pomeni omejevanje konkurence „zaradi cilja“, je bistveno pravno merilo to, ali tak sporazum sam po sebi pomeni zadostno stopnjo škodljivosti za konkurenco, da se šteje, da ni treba iskati njegovih učinkov. Pri tem je treba upoštevati vsebino določb zadevnega sporazuma, cilje, ki se želijo z njim doseči, ter gospodarski in pravni okvir, v katerega je umeščen. Za sporazume oziroma usklajena ravnanja katerih cilj je določitev cen (ali razdelitev trgov), ki so še posebej resna kršitev konkurence, lahko tako analiza gospodarskega in pravnega okvira, v katerega je ravnanje umeščeno, vključuje le to, kar se izkaže za nujno potrebno, da bi se ugotovil obstoj omejevanja konkurence zaradi cilja.¹⁵⁸
96. V zvezi s tem je treba opozoriti tudi, da je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je za namene uporabe člena 101(1) PDEU upoštevanje konkretnih posledic sporazuma odveč, če se izkaže, da je cilj tega ravnanja omejevanje, preprečevanje ali izkrivljanje konkurence.¹⁵⁹ Tak je zlasti primer sporazumov glede očitne omejitve konkurence, kot je določanje cen. V primeru tajnih ravnanj kot so tista, katerih posledica je določitev horizontalnih cen s strani kartelov, je mogoče šteti, da imajo tako negativne posledice zlasti za ceno, količino ter kakovost proizvodov in storitev, da za namene uporabe člena 101(1) PDEU ni treba dokazovati njihovih konkretnih posledic za trg. Izkušnje namreč kažejo, da taka ravnanja povzročijo zmanjšanje proizvodnje in zvišanje cene, kar negativno vpliva na razdelitev virov zlasti v škodo potrošnikov. Take omejevalne sporazume je mogoče že zaradi njihove narave obravnavati kot škodljive za dobro delovanje običajne konkurence.¹⁶⁰
97. Enako pa zaključujeta tudi Vrhovno sodišče RS ter Upravno sodišče RS v svoji sodni praksi.¹⁶¹ Učinkov sporazuma oziroma sklepa podjetniškega združenja na konkurenco ni treba proučevati v vsakem primeru. Kadar je očitno, da je bil cilj preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco, to ni potrebno.
98. Za ugotovitev cilja omejevanja konkurence zadostuje že, da imata sporazum ali usklajeno ravnanje lahko negativne posledice za konkurenco, torej da sta sposobna v posameznem primeru, v pravnem in gospodarskem kontekstu, omejiti konkurenco. Vprašanje, ali in v kolikšni meri se dejansko pojavi taka posledica, je lahko pomembno le pri izračunu glob in presoji upravičenosti do odškodnine.¹⁶² Poleg tega obstoj protikonkurenčnega cilja (usklajenega ravnanja) ni odvisen od obstoja neposredne zveze med tem ravnanjem in potrošniškimi cenami, ker pravila konkurence niso namenjena le varstvu neposrednih interesov konkurentov ali potrošnikov, ampak tudi strukturi trga in s tem konkurenci kot taki.¹⁶³ Sporazumi, ki imajo za cilj omejevanje konkurence, so prepovedani ne glede na to, ali je negativna posledica omejevanja

¹⁵⁸ Sodba Sodišča z dne 27. aprila 2017 v zadevi FSL Holdings in drugi proti Komisiji, C-469/15, točke 103-105 in točka 107 in tam navedena sodna praksa ter sodba Sodišča z dne 20. januarja 2016 v zadevi Toshiba proti Komisiji, C-373/14, točka 29.

¹⁵⁹ Sodba Splošnega Sodišča z dne 16. junija 2015 v zadevi FSL Holdings in drugi proti Komisiji, T-655/11, točka 472.

¹⁶⁰ Sodba Sodišča z dne 27. aprila 2017 v zadevi FSL Holdings in drugi proti Komisiji, C-469/15, točka 106 in sodba Splošnega Sodišča z dne 16. junija 2015 v zadevi FSL Holdings in drugi proti Komisiji, T-655/11, točka 469.

¹⁶¹ Sodbi Vrhovnega sodišča RS z dne 27. oktobra 2009 v zadevi Združenje bank Slovenije proti RS, opr. št. X Ips 45/2009, 13. točka obrazložitve, in z dne 15. junija 2010 v zadevi NKBM proti RS, opr. št. X Ips 70/2010, 23. točka obrazložitve in navedena sodna praksa. Sodba in sklep Upravnega sodišča opr. št. I U 930/2017-64 z dne 19.6.2018, točka 73 ter točke 174 do 178.

¹⁶² Sodba Sodišča z dne 4. junija 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands BV in ostali proti NMa, C-8/08, ZDl 2009, str. I-04529, točka 31. Glej tudi Sklepne predloge generalne pravobranilke Juliane Kokott, predstavljene 19. februarja 2009 v zadevi T-Mobile Netherlands BV in drugi, C-8/08, točke od 56 do 58, in tudi Sklepne predloge generalne pravobranilke Vence Trstenjak, predstavljene 30. junija 2009, v zadevi GlaxoSmithKline Services Unlimited proti Komisiji, C-501/06 P idr., točke od 102 do 118.

¹⁶³ Sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi Dole in ostali proti Komisiji, C-286/13, točki 123 in 125.

konkurence že nastala. Ker gre za omejevalna ravnanja, ki so *per se* protipravna, njihovega učinka ni treba dokazati, ampak zadošča že na primer ugotovitev, da so stranke sklenile sporazum, ki vključuje določanje cen, omejevanje obsega proizvodnje, delitev trga ali kupcev. Tako iz navedene sodne prakse Sodišča EU,¹⁶⁴ kot iz aktov organov EU¹⁶⁵ izhaja, da na splošno ravnanja oziroma sporazumi, ki vključujejo določanje cen, omejevanje obsega proizvodnje, delitev trgov ali kupcev, omejujejo konkurenco kot cilj, in so zato prepovedani.

III.4.3.1. Uporaba v konkretnem primeru

99. V obravnavanem primeru so podjetja POSAVC d.o.o., BOGDAN PETRIŠIČ s.p., ANTON PRAH s.p. in SELKO d.o.o. ter ALFA-B d.o.o. ravnala usklajeno, tako po času kot po višini, pri določitvi enotnih cen za uro vožnje za praktični del usposabljanja za vozniški izpit za kategorije A, A1, A2, AM ter B, katerega cilj je bil omejiti, preprečiti in izkriviti konkurenco. Z usklajenim dvigom cen so namreč navedena podjetja izključila učinkovito konkurenco med seboj in si niso konkurirala, temveč so uskladila svoje ravnanje pri določanju cen predmetnih storitev. Takšno ravnanje ima splošne značilnosti horizontalnih sporazumov v smislu 6 člena ZPOMK-1 (člena 101(1) PDEU), ker je cena glavni instrument konkurence in kot tak vključuje zadostno stopnjo škodljivosti za konkurenco, da je mogoče škodo, da preučitev njegovih posledic ni potrebna, saj je mogoče omejevalni sporazum o cenah že zaradi njegove narave obravnavati kot škodljiv za dobro delovanje običajne konkurence.¹⁶⁶
100. Prav tako je ob upoštevanju pravnega in gospodarskega okvira v obravnavani zadevi, ki ga opredeljuje ZVoz-1 in na njegovi podlagi sprejeti pravilniki (ki določajo kdo in pod kakšnimi pogoji lahko opravlja dejavnost šol voženj),¹⁶⁷ Agencija ugotovila, da le-ta ne predpisuje cen za uro voženj in tako omogoča učinkovito konkurenco med šolami voženj, katere pomembnejši vidik pa je ravno cena storitve. Skladno z navedenim je Agencija mnenja, da so naslovniki odločbe z določitvijo enakih cen ravnali usklajeno s ciljem omejiti, preprečiti in izključiti konkurenco.

III.4.3.2. Zadostna stopnja škodljivosti za konkurenco

101. Kot je obrazloženo zgoraj, gre v predmetni zadevi za omejevanje konkurence po cilju v smislu 6 člena ZPOMK-1 in zato ni treba proučiti oziroma dokazovati dejanskih ali potencialnih učinkov sporazuma oziroma usklajenega ravnanja na trg.
102. Ne glede na zgoraj navedeno, Agencija na tem mestu iz previdnosti (zlasti glede na novejšo sodno prakso Upravnega sodišča RS) še dodatno utemeljuje, zakaj meni, da je v predmetni zadevi podana tudi zadostna stopnja škodljivosti za konkurenco. Agencija poudarja, da je po njenem mnenju glede na ugotovljeno dejansko stanje med obravnavanimi šolami voženj obstajalo usklajeno ravnanje, ki je zaradi usklajenega določanja cen prepovedano že zaradi svojega protikonkurenčnega cilja. Agencija nadalje pojasnjuje, da v skladu z ustaljeno sodno prakso ni bistveno, ali je bilo udeleženkam na trgu znano in razumljivo njihovo sporno ravnanje

¹⁶⁴ Dodatno še glej na primer sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi *European Night Services* proti Komisiji, T-374/94 idr., Recueil, str. II-3141, odločbo Komisije z dne 9. decembra 1998 v zadevi IV/34466 - *Greek Ferries*, OJ (1999) L 109/24 in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 11. decembra 2003 v zadevi *Marlins SA* proti Komisiji, T-56/99, Recueil, str. II-05225.

¹⁶⁵ Sporočilo Komisije – Smernice o uporabi 81(3) člena Pogodbe (Ur. l. C 101, 27. 4. 2004, str. 97-118), točka 23, in Sporočilo Komisije – Smernice o uporabi člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije za sporazume o horizontalnem sodelovanju (Uradni list Evropske unije C 11, 14. 1. 2011), zlasti točke 160., 205., 234.-236.

¹⁶⁶ Sodba sodišča z dne 27. aprila 2017 v zadevi *FSL Holdings* in drugi proti Komisiji, C-469/15, točka 106, sodba Splošnega sodišča z dne 16. junij 2015 v zadevi *FSL Holdings* in drugi proti Komisiji, T-655/11, točki 467 in 469, sodba Sodišča EU C-67/13, predvsem točka 49 in nadaljnje, v tem smislu glej tudi sodbi *LTM*, 56/65, EU C 1966 38, točki 359 in 360, *BIDS*, točka 15, in *Allianz Hungária Biztosító* in drugi, C-32/11, EU C 2013 160, točka 34 in navedena sodna praksa.

¹⁶⁷ Obširneje obrazloženo v točki 96 in naslednjih.

v smislu obstoja kršitve (subjektivni namen udeležencev usklajenega ravnanja namreč ni potreben za presojo cilja usklajenega ravnanja).

103. Zadostno stopnjo škodljivosti za konkurenco se sicer ugotovi na podlagi analize dogovarjanja, ki predpostavlja podroben in posamičen preizkus spornega sporazuma oziroma usklajenega ravnanja, vendar ga je treba tudi jasno ločiti od preizkusa dejanskih ali potencialnih posledic ravnanja obtoženih podjetij (učinki na trg). Da se ugotovi ali je usklajeno ravnanje oziroma sporazum med podjetji tako škodljiv, da se šteje za omejitev konkurence „po cilju“ v smislu 6. člena ZPOmK-1, je treba upoštevati vsebino njegovih določb, cilje, ki se želijo z njim doseči, ter pravni in gospodarski okvir, v katerega je umeščen. Pri presoji navedenega okvira je treba upoštevati tudi naravo zadevnega blaga in storitev ter dejanske pogoje delovanja in sestave zadevnega trga ali trgov. Po potrebi se upošteva tudi dejansko ravnanje podjetij na trgu in subjektivni namen strank, vendar slednji ni nujen element za opredelitev omejujoče narave sporazuma¹⁶⁸. Če pa se z analizo vrste dogovarjanja med podjetji ne ugotovi zadostna stopnja škodljivosti za konkurenco, je treba preučiti posledice takega dogovarjanja (učinke) in za njegovo prepoved zahtevati predložitev dokazov, ki dokazujejo, da je bila konkurenca dejansko znatno preprečena, omejena ali izkrivljena¹⁶⁹.
104. Agencija pri presoji usklajenega ravnanja med naslovniki odločbe ugotavlja, da je posledica njihovega usklajenega ravnanja vsesplošen dvig cen ure vožnje za kandidate za voznike, s čemer se draži celotna storitev, ki je nujna za veliko večino prebivalstva, saj je splošno znano dejstvo, da ima skoraj vsak državljan vsaj izpit za kategorijo B, ter se velika večina na delo vozi z osebnim avtomobilom. Glede na pravni in gospodarski okvir Agencija meni, da cene ur voženj za kandidate niso bile regulirane, zato ni nobenega vzroka na strani zakonodaje, ki bi upravičeval ali utemeljeval vsesplošni dvig cen ure vožnje. Usklajeno ravnanje med naslovniki odločbe je tako imelo za cilj zgolj povišanje cene in izvzetje tekmovanja s ceno med različnimi ponudniki na območju IC Krško, s čemer se odvzame tudi spodbuda izvajalcev predmetne storitve, da vlagajo v stroškovno učinkovitost in izboljšano kvaliteto storitev in s tem povečajo blaginjo za potrošnike.
105. Agencija je poleg regulacije cen upoštevala tudi strukturo trga, ki geografsko zajema območje IC Krško. Namreč, kot je Agencija že pojasnila zgoraj, velika večina kandidatov ure vožnje opravlja čim bližje kraju bivanja, saj je migracija k drugim, oddaljenim ponudnikom povezana z logističnimi težavami in večjimi stroški. Glede na navedeno Agencija tako zaključuje, da tudi z zvišanjem cen na omenjenem območju naslovniki odločbe niso bili izpostavljeni grožnji odliva potencialnim kandidatom na območje drugega centra, s čemer se dodatno utemeljuje škodljivost omenjenega usklajenega ravnanja.

III.4.4. Izjema po tretjem odstavku 6. člena ZPOmK-1

106. Prepovedani in nični pa niso tisti sporazumi, ki bi sicer padli v domet prvega odstavka 6. člena ZPOmK-1, če prispevajo k izboljšanju proizvodnje ali razdelitve dobrin ali ki pospešujejo tehnični in gospodarski razvoj, pri tem pa zagotavljajo potrošnikom pravičen delež doseženih koristi. Toda ti sporazumi ne smejo nalagati udeleženiim podjetjem omejitev, ki niso nujne za doseganje navedenih ciljev, in dajati udeleženiim podjetjem možnosti, da bi izključila konkurenco glede znatnega dela proizvodov ali storitev, ki so predmet sporazuma (t.i. negativna pogoja, ki ne sme biti podana).
107. V primeru, ko je podana kršitev konkurenčno pravnih pravil po prvem odstavku 6. člena

¹⁶⁸ Glej sodbo Sodišča EU C-67/13, predvsem tč 54. Navedeni sodni praksi sledi tudi Upravno sodišče v svojih sodbah s področja varstva konkurence.

¹⁶⁹ Glej sodbo Sodišča EU C-67/13, predvsem tč 52.

ZPOmK-1, se lahko podjetje sicer sklicuje na izjemo po tretjem odstavku 6 člena ZPOmK-1, pri čemer nosi dokazno breme, da so pogoji iz navedenega odstavka izpolnjeni, v skladu s četrtem odstavkom 6. člena ZPOmK-1, podjetje, Agencija pa nato presodi, ali so podani pogoji, ki predstavljajo izjemo od splošne prepovedi. Pogoji iz tretjega odstavka 6 člena ZPOmK-1 so določeni kumulativno. Izpolnjevanje omenjenih pogojev mora temeljiti na natančni analizi pravnih, gospodarskih in tehničnih dejstev, saj je le tako mogoče utemeljiti katerikoli ukrep na trgu.

III.4.4.1. Uporaba v konkretnem primeru

108. Naslovniki odločbe se na navedeno izjemo tekom postopka niso sklicevali, zato Agencija, ker je dokazno breme glede sklicevanja na omenjeno izjemo na podjetju, tudi ni ugotavljala, ali so pogoji za izjemo izpolnjeni.

III.4.5. Trajanje kršitve

109. Agencija ne razpolaga z dokazi o tem, kdaj točno so se podjetja uskladila o tem, da si ne bodo konkurirala, zato šteje, da so naslovniki odločbe medsebojno sodelovali in se usklajevali vsaj od dne 1.5.2018, ko so ceniki podjetij POSAVC d.o.o., ANTON PRAH s.p., SELKO d.o.o. ter ALFA-B d.o.o. stopili v veljavo. Tudi za podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. (katerega cenik je začel veljati 25.5.2018) Agencija šteje, da kršitev traja vsaj od dne 1.5.2018. Kot je Agencija že poudarila v točki 77 te odločbe, je glede na enake cene storitev in časovno povezanost uveljavitve cenikov (manj kot mesec dni), očitno, da je podjetje BOGDAN PETRIŠIČ s.p. sodelovalo pri usklajenem ravnanju vsaj od 1.5.2018.
110. Glede na to, da Agencija ne razpolaga z nikakršnimi dokazi, iz katerih bi izhajalo, da se je katerakoli izmed strank postopka javno distancirala od kartela ali da je kartel prenehal, Agencija šteje, da kršitev v času izdaje odločbe še traja.¹⁷⁰

IV. O RAZKRITJU POSLOVNIH SKRIVNOSTI IN PRAVICI DO PREGLEDA DOKUMENTOV

111. Podjetje POSAVC d.o.o. je v izjavi o PRD navedlo, da je Agencija brez kakršnegakoli vnaprejšnjega opozorila, da bo izračun cene praktičnega usposabljanja za posamezne kategorije, ki je poslovna skrivnost, vključila v PRD. Navaja še, da je iz same vsebine jasno razvidno, da gre za poslovno skrivnost, in da lahko razkritje le-te njihovim konkurentom povzroči škodo. Nadalje trdi, da niso imeli razloga, da bi v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov št. 3062-7/2018-8 podatke označili za zaupne, saj je bila zahteva naslovljena samo na njihovo podjetje in so bili glede na naravo postopka prepričani, da jih bo Agencija obravnavala kot zaupne in jih ne razkrila nepooblaščenim osebam. Vključitev teh podatkov v PRD pa po mnenju podjetja predstavlja kršitev 13 a in 13 b člena ZPOmK-1.
112. ZPOmK-1 v prvem odstavku 13 a člena določa, da morajo javni uslužbenci Agencije, osebe, ki so imenovane v organe Agencije, in osebe, ki sodelujejo z Agencijo pri izvajanju nalog na podlagi tega zakona in pri tem pridejo v stik z zaupnimi podatki, te podatke varovati kot zaupne, v skladu s predpisi, ki določajo varstvo teh podatkov. V četrtem odstavku 13 b člena je določeno, da ne glede na določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, Agencija prosilcu za dostop do informacij javnega značaja zavrne dostop do podatkov, ki se nanašajo na tajnost vira, in do podatkov, ki so poslovna skrivnost podjetij. ZPOmK-1 v 16. točki 3 člena določa, da so zaupni podatki: poslovne skrivnosti, poslovna korespondenca, ki se

¹⁷⁰ Sodba Vrhovnega sodišča opr. št. G 27/2011-10 z dne 11.6.2013, točka 10 in 11, ter sodba in sklep Upravnega sodišča opr. št. I U 930/2017-64 z dne 19.6.2018, točka 116.

nanaša na gospodarsko dejavnost podjetja, osebni podatki in vsi drugi podatki, za katere so z ZPOmK-1 ali drugimi predpisi določeni posebni režimi njihovega varstva in posebni pogoji za dostop do njih. V 17. točki 3. člena ZPOmK-1 so poslovne skrivnosti opredeljene kot vsi podatki, katerih razkritje bi pomenilo nastanek občutne škode in so znani omejenemu krogu oseb. V drugi alineji petega odstavka 18. člena ZPOmK-1 je določeno, da stranke ne morejo pregledovati in ne preslikati zaupnih podatkov. V skladu s šestim odstavkom 18. člena ZPOmK-1 je dokazno breme o obstoju poslovne skrivnosti na podjetju, ki to zatrjuje. Na zahtevo Agencije mu mora podjetje predložiti različico dokumenta, ki ne vsebuje podatkov, ki so poslovna skrivnost.

113. Agencija je v zahtevi za posredovanje podatkov z dne 19.6.2018 št. 3062-7/2018-8 podjetje POSAVC d.o.o. poučila o dolžnosti označitve podatkov, ki so poslovna skrivnost, obrazložitev morebitnih poslovnih skrivnosti v odgovoru na zahtevo ter predložitve prečiščene različice dokumentov, vendar pa podjetje v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov¹⁷¹, ki naj bi bili poslovna skrivnost ni označilo niti kako drugače omenilo oziroma zatrjevalo, da njegov odgovor na zahtevo za posredovanje podatkov vsebuje poslovne skrivnosti ali druge zaupne podatke. Zato je Agencija štela, da posredovani podatki ne predstavljajo poslovnih skrivnosti. Agencija namreč na podlagi zgolj golih podatkov ne more vedeti kateri podatki predstavljajo poslovno skrivnost podjetja, saj iz same vsebine ni jasno razvidno razkritje katerih podatkov bi podjetju povzročilo občutno škodo in so znani samo omejenemu krogu oseb. Poudariti je treba, da je dokazno breme o obstoju poslovnih skrivnosti v skladu z določbo 6. odstavka 18. člena ZPOmK-1 na podjetju, ki zatrjuje, da vsebuje njegova vloga poslovne skrivnosti. Agencija sama ne more varovati podatkov, ki so poslovna skrivnost, kot takih, če se podjetja na to ne sklicujejo¹⁷².
114. Na podlagi navedenega je Agencija prepričana, da z vključitvijo izračuna cene praktičnega usposabljanja v PRD, ni kršila 13.a in 13.b člena ZPOmK-1, kot to zmotno navaja stranka postopka. Ker se namreč slednja v odgovoru na zahtevo za posredovanje podatkov ni sklicevala na to, da naj bi njena vloga vsebovala poslovne skrivnosti, niti jih ni kot take označila v svoji vlogi ter utemeljila, jih Agencija kot takih ni mogla varovati. Kot pa je jasno razvidno iz vsebine zahteve za posredovanje podatkov, je bilo podjetje o vseh svojih obveznostih glede varovanja podatkov, ki so poslovna skrivnost in drugih zaupnih podatkov, ustrezno poučeno s strani Agencije.
115. Podjetje POSAVC d.o.o. Agenciji očita, da z njim ni opravila sestanka, kot z nekaterimi šolami vožnje (ALFA-B d.o.o., BOGDAN PETRIŠIČ s.p. ter IVO VARDIČ s.p.), ter da z njim ni delilo vsebine zapisnikov o sestankih opravljenih pri omenjenih šolah vožnje, do česar ima podjetje na podlagi 18. člena ZPOmK-1 pravico.
116. V skladu s prvim odstavkom 18. členom ZPOmK-1 imajo stranke pravico pregledovati dokumente zadeve ter jih na svoje stroške prepisati in preslikati. Pregledovanje, prepisovanje in preslikavanje dokumentov nadzoruje uradna oseba ali pa poteka v informacijskem sistemu organa ali v informacijskem sistemu za sprejemanje vlog, vročanje in obveščanje, v katerem stranka svojo istovetnost dokaže s svojim kvalificiranim potrdilom za elektronski podpis. Pregled in prepis dokumentov se lahko zahteva tudi ustno.
117. Agencija poudarja, da nobena stranka postopka ni zahtevala pregleda dokumentov ne pisno in ne ustno. Od uvedbe postopka dne 20.8.2018 pa do izdaje PRD dne 8.10.2018 so imele stranke po prepričanju Agencije dovolj časa za pregled dokumentov. Pregleda niso zahtevale niti po vročitvi PRD. Ker Agencija nobeni stranki ni preprečevala pregleda dokumentov, ni kršila

¹⁷¹ Dokument št. 3062-7/2018-17

¹⁷² Sodba in sklep Upravnega sodišča RS opr. št. I U 930/2017-64 z dne 19.6.2018, točka 237

18. člena ZPOmK-1 Agencija dodaja, da v času sestankov z nekaterimi podjetji postopek še ni bil uveden, saj je Agencija takrat zgolj preverjala stanje na trgu in pridobivala relevantne podatke o predmetni zadevi. Ker je Agencija ocenila, da je dejansko stanje v celoti in pravilno ugotovljeno že na podlagi obstoječih podatkov, dodatnih podatkov za izkaz obstoja verjetnosti kršitve Agencija ni pridobivala. Stranke postopka pa so imele ves čas postopka pred Agencijo možnost posredovati Agenciji podatke, za katere so menile, da so ključni za predmetni postopek in jih Agencija potrebuje za pravilno in popolno ugotovitev dejanskega stanja v predmetni zadevi, zlasti pa so to lahko storile v izjavi o PRD. Iz prejetih izjav o PRD pa izhaja, da so to možnost tudi izkoristile.

V. ZAKLJUČEK

118. Na podlagi vsega navedenega Agencija meni, da v predmetni zadevi obstajajo dejstva in dokazi, ki so dovolj natančni in skladni, da lahko utrdijo prepričanje o obstoju kršitve prvega odstavka 6 člena ZPOmK-1.
119. Podjetja POSAVC d.o.o., BOGDAN PETRIŠIČ s.p., ANTON PRAH s.p. in SELKO d.o.o. ter ALFA-B d.o.o. so se sporazumevala oziroma usklajeno ravnala pri določanju cene za uro vožnje praktičnega usposabljanja za pridobitev vozniškega dovoljenja vozil kategorije A, A1, A2, AM ter B na območju IC Krško tako, da so istočasno oziroma v krajšem časovnem obdobju, in sicer med dnem 1.5.2018 in dnem 25.5.2018, določila enake oziroma podobne cene za uro vožnje za navedene kategorije voznških izpitov. Po mnenju Agencije je edina verjetna razlaga takšnega obnašanja obstoj sporazuma oziroma usklajenega ravnanja med navedenimi podjetji, da si pri ponujanju svojih storitev ne bodo konkurirala. S tem so neposredno ali posredno določala prodajne cene, kar predstavlja omejevalni sporazum oziroma usklajeno ravnanje katerega cilj je preprečevanje, oviranje ali izkrivljanje konkurence na ozemlju Republike Slovenije, kar predstavlja kršitev 6. člena ZPOmK-1. Posledično pa je bila zaradi ravnanj podjetij cena storitev višja, kot bi bila sicer v pogojih učinkovite konkurence, s čimer je izkazana tudi škoda za potrošnike.

V. O SKLEPU

120. Prvi odstavek 40 člena ZPOmK-1 določa, da če Agencija ne ugotovi kršitve ali če posebne okoliščine kažejo, da postopek ni smotrni, ga s sklepom ustavi.
121. Agencija je proti strankam postopka uvedla postopek, ker je bila izkazana verjetnost, da so te pri določanju cen za uro vožnje za pridobitev vozniškega dovoljenja vozil kategorije A, A1, A2, AM ter B na območju IC Krško sporazumevala oziroma usklajeno ravnala, saj so v krajšem časovnem obdobju, in sicer med dnem 1.5.2018 in dnem 25.5.2018, določila enake oziroma podobne cene.
122. Podjetje INTI PRAH d.o.o. je v izjavi o PRD navedlo, da je svoje cene spremenilo kot reakcijo na predhodno zvišanje cen njegovih konkurentov. Agencija je ugotovila, da je cenik Podjetja začel veljati dne 15.5.2018 (sprejet pa je bil tri dni prej), ostale stranke postopka (razen podjetja BOGDAN PETRIŠIČ d.o.o.) pa so cenike uveljavile z dnem 1.5.2018. Ker je v skladu z zgoraj navedeno sodno prakso dopustno inteligentno prilagajanje obstoječemu ravnanju konkurentov ter je podjetje v izjavi o PRD navedlo drugo verjetno razlago vzporednega ravnanja strank postopka¹⁷³, je Agencija postopek zoper to podjetje ustavila.

¹⁷³ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 2008 v zadevi T-53/03 BPB plc proti Komisiji, Recueil, str. II-01333, točka 143 in navedena sodna praksa.

VII. O STROŠKIH POSTOPKA

123. Na podlagi 118 člena ZUP Agencija o stroških postopka odloči v odločbi. Če se postopek konča s sklepom, se o stroških odloči s sklepom. Ker v postopku stroški niso nastali, je Agencija na podlagi omenjene določbe odločila, kot izhaja iz tretje točke izreka odločbe in 2. točke izreka sklepa.

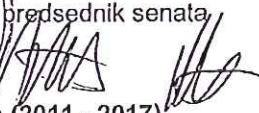
POUK O PRAVNEM SREDSTVU

Zoper to odločbo in sklep je dovoljeno vložiti tožbo pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, v roku tridesetih (30) dni od dneva vročitve odločbe in sklepa. Tožbo se vloži pri pristojnem sodišču v dveh izvodih pisno ali pa se mu pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Postopek vodil:
Matija Kočevar

Andrej Matvoz
predsednik senata

Priloge:

- Tabela: Povprečne letne cene avtomobilskega plašča (2011 - 2017),
- Tabela : Povprečna mesečna plača v dejavnosti vozniških šol (januar 2014 – april 2018),
- Tabela: Povprečna letna cena novega avtomobila – Renault Clio,
- Tabela: Povprečna letna cena novega avtomobila – VW Polo,
- Tabela: Stroški dela SKD dejavnosti – skupaj,
- Table: Povprečna mesečna plača v dejavnosti vozniških šol (januar 2017 – april 2018),
- Tabela: Povprečna letna cena avtomobilskega plašča (2013-2017),
- Tabela: Povprečna letna cena tehničnega pregleda,
- Tabela: Povprečna mesečna plača v dejavnosti vozniških šol (april 2014 - april 2018),
- Tabela: Povprečna letna cena minute telefonskega pogovora in telefonske naročnine.

Vročiti.

- ALFA-B d.o.o, Novi trg 10, 8000 Novo mesto – osebno po ZUP,
- SELKO D M T.R, d.o.o., Bukošek 2, 8250 Brežice – osebno po ZUP,
- POSAVC, d.o.o., Levstikova ulica 2A, 8250 Brežice – osebno po ZUP,
- BOGDAN PETRIŠIČ s.p., Dednja vas 1, 8255 Prišce – osebno po ZUP,
- INTI PRAH, d.o.o., Žadovinek 36, 8273 Leskovec pri Krškem, osebno po ZUP – po pooblaščenju Odvetnik Urban Seničar, Ulica v Zadrže 1, 3240 Šmarje pri Jelšah,
- AVTOŠOLA PRAH SEVNICA, ANTON PRAH, s.p., Naselje heroja Maroka 29, 8290 Sevnica, osebno po ZUP – po pooblaščenju Odvetniška pisarna Miro Senica in odvetniki, d.o.o., Barjanska cesta 3, 1000 Ljubljana

Vložiti:

- zbirka dokumentarnega gradiva, tu.